ҲАР КИМ САВОБ ИШ ҚИЛСИН, ҲАР КУН САВОБ ИШ ҚИЛСИН!

MAHALLA

Ўзбекистон “МАҲАЛЛА” хайрия жамғармасининг нашри

№ 74-75 (206-207) | 2000 йил 18 октябрь, чоршанба | Газета 1996 йил январь ойидан чиқа бошлаган | Сотувда эркин нархда

ЎЗБЕКИСТОН — ТУРКИЯ ҲАМКОРЛИГИ

«ЭЛТЕКС»НИНГ ШУҲРАТИ

Мамлакатимиз мустақилликни қўлга киритгандан кейин хорижий мамлакатлар билан ўзаро фойдали алоқалар, иқтисодий муносабатлар ривожланиб мустаҳкамлана бошлади. Шулардан бири «Элтекс»-Элликқалъа тўқимачилик мажмуидир. Туркиянинг «Язекс» фирмаси ёрдамида 1994 йил ноябр ойида тўла қувват билан иш бошлаган мазкур корхонага дастгоҳлар Туркия, Германия, Италия ва Швейцариядан келтирилди. Кечаги далада меҳнат қилаётган мингга яқин йигит-қизлар мураккаб дастгоҳларда бемалол ишлай бошлади.

Кейинги икки йил мобайнида «Элтекс» том маънода жаҳонга юз тутди. АҚШнинг «ЛЛ-С-ПЕРЧАСИНГ-Корп» фирмаси буюртмасига биноан 22 минг АҚШ доллари ҳажмидаги жинси кийим-кечакларни тикишга киришди.

Шунингдек, Швейцариянинг «Ронани холдинг» фирмаси билан йилига 260 тонна тиббий момик ишлаб чиқаришга ихтисослашадиган қўшма корхона қуриш юзасидан ҳужжатлар имзоланди.

Ҳозир эса Туркиянинг Истамбул шаҳридаги «Тими» фирмаси билан қўшма корхона ташкил этиш масалалари ҳал этилиш арафасида турибди.

Умуман Туркиянинг «Язекс» фирмаси кўмагида фойдаланишга топширилган Хоразм воҳасидаги «Катекс» ва «Гуртекс» ҳиссадорлик жамиятлари орасида «Элтекс» бир маромда ишлаётган йирик корхона ҳисобланади. Шунинг учун ҳам амалдаги йилнинг тўққиз ойида юксак натижаларга эришилди. Жумладан 640 миллион сўмлик маҳсулот, яъни 840 тонна калава ип, 986 минг пагон метр жинси мато, 216 минг дона катталар ва болалар ҳамда аёллар учун ҳам ҳар хил кийим-бошлар ишлаб чиқарилди. «Элтекс» кун сайин жаҳонга юз тутмоқда, кўплаб рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқармоқда.

Асилбек ИСКАНДАРОВ,
«Mahalla» мухбири.
Қорақалпоғистон Республикаси.

ОЛИЙ МАЖЛИС ҚЎМИТАСИ ФАОЛИЯТИДАН

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН

СЕМИНАР

Ўзбекистон Олий Мажлисининг Демократик институтлар, нодавлат, нотижорат ташкилотлар ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари қўмитасининг ишчи гуруҳи Қорақалпоғистон республикасида бўлиб, нодавлат, нотижорат ташкилотлар фаолияти ва уларнинг давлат ташкилотлари билан муносабати, ҳамкорлиги ҳамда улар ўртасидаги ҳуқуқий меъёрлар борасидаги масалалар юзасидан бўладиган фаолият йўналишларни ўрганди.

Маълумки, нодавлат, нотижорат ташкилотлар ҳам асосан мустақиллик маҳсули бўлиб, уларнинг бунга деярли давлат ташкилотлари асосида иш юритилиб келган жамиятда пайдо бўлиб ўсибунаётганлиги каби ўзига хос томони билан ҳам бундай ўрганиш манбаи бўла олади. Ўрни келганда нодавлат-нотижорат ташкилотлар давлат ташкилотлари кўмагига муҳтож бўлса, баъзан уларни айнан шундай ташкилотларнинг ўринсиз аралашуви, фаолиятига халақит беришидан ҳимоя қилишга ҳам тўғри келмоқда. Қорақалпоғистон республикаси Жўқорғи Кенгеси мажлислар залида бўлиб ўтган шу кузатув натижаларига ва умуман шу мавзуга бағишланган семинарда айнан шу ҳолатга эътибор қаратилди.

Семинарда республиканинг нодавлат, нотижорат ташкилотлари, улар уюшган ташкилотлар вакиллари, улар фаолиятига дахлдор бўлган давлат ташкилотлари вакиллари ҳамда ишчи гуруҳи аъзолари қатнашдилар.

Семинарда Жўқорғи Кенгес раиси Темур Камолов қатнашиб, республикада бу борадаги ишлар, хусусан, давлат ташкилотларининг нодавлат, нотижорат ташкилотлари билан боғлиқ фаолияти юзасидан ўз фикрларини билдирди. Ишчи гуруҳи раҳбари, қўмита котиби, Олий Мажлис депутати Ғулом Мирзаев кузатув натижаларини ўртага ташлади.

Шунингдек, семинар қатнашчиларининг қизғин мунозараси республикада бу борада юз бераётган салбий, муаммоли ҳолатларнинг ҳам мавжуд эканлигини кўрсатди.

«МАҲАЛЛА»НИНГ КЎЗГУСИ - «MAHALLA»

Яқинда Самарқанд вилояти Оқсоқоллар Кенгаши, «Маҳалла» хайрия жамғармаси вилояти бўлимида соҳа шашри «Mahalla» газетасига йиллик обунани ташкил этиш масалаларига бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди.

Ўз-ўзини бошқариш органларининг ягона нашри бўлмиш «Mahalla» газетаси бугунги кунда соҳа фаолиятига бевосита кўмаклашиб келмоқда. 2001 йилда намунали даражада ўтказишни режалаштирмоқдамиз, - деди пировардида вилоят Оқсоқоллар Кенгаши раиси Таъниберди Қурбонов. - Вилоятдаги мавжуд 1061 та маҳалла, қишлоқ фуқаролар йиғинлари ва ўз-ўзини бошқариш органлари фаолиятига алоқадор ташкилотларнинг ҳар бири 1 дона «Mahalla» газетасига йиллик обуна ташкил этиш тавсия этилди.

ШАҲАРЛИКНИНГ ТАШВИШИ

ҚИШ ҒАМИНИ ҚИШ ЕЙМИЗМИ?

Мана, ёз жазирамалари ортда қолиб, кузга ҳам етиб келдик. Совуқ олдинги йилларга қараганда анча эрта тушди. Бу айниқса бетон биноларда дарров билинди.

Одамлар одатдагидек уй-жойдан фойдаланиш бошқармасига боришди. Бошқа қаерга ҳам бош уриш мумкин?

- Ҳа, нима дейсиз? - сўрайди у ерда ким бўлиб ишлаши номаълум қандайдир одам. Унинг юзида «Гапиравер, гапинг бир пул» деган маъно.

- Қачон иссиқлик берасизлар?

- Қачон буйруқ келса.

- Буйруқ қачон келади?

- Билмадим, - ходим тескари қарайди.

- Ахир ҳаво совуб кетди. Болалар, кексалар касал бўляпти.

- Касалхонага боринг...

Биз тинмай «Буйруқбозлик даври ўтди, шароитга мослашиш керак» деймиз. Аммо шаҳримизнинг уй-жойдан фойдаланиш ташкилотлари қилаётган (тўғрироғи қилмаётган) ишлардан лол қоласан, киши. Дейлик, мен давлат корхонасида ишласам, ҳар куни кимдир менга ишга боришимни эслатиб, вазифамни адо этишимни талаб қилиб турмайди-ку. «Қиш ғамини ёзда е!» дегандек ёзнинг ёруғ кунларида таъмирлаш ишларини амалга ошириш юқоридаги ташкилотларнинг бевосита вазифаси эмас-ми? Ёки уларга қиш келганда таъмирлаш қулайроқмикан?

Масалан, биз яшайдиган Юнусобод туманида қишга тайёргарликни унча сезмадик, бошқа жойларда ҳам шундай бўлса ажаб эмас.

Жамиятдаги барча ислоҳотлар биринчи галда инсон манфаатини кўзлайди. Уй-жойдан фойдаланиш бошқармалари томон ижобий ислоҳотлар шабадаси қишнинг изғиринидан илгарироқ етиб келса қандай соз бўларди!

Чингиз МАХСУМОВ,
уруш ва меҳнат фахрийси.

«ОБУНА — 2001»

«MAHALLA» ОБУНАСИ УЧУН КИМ ҚАНДАЙ ЖОН КОЙИТЯПТИ?

Ўзбекистон Оқсоқоллар кенгаши, «Маҳалла» жамғармаси Республика бошқарувида газета обунаси учун ўта масъулият билан қаралиб, бу вазифа кенгаш ва бошқарувнинг бош вазифаларидан бири деб эътироф этилди. Шу мақсадда бутун мамлакат бўйлаб ўзини ўзи бошқариш органлари учун бу борада тавсиялар берилди.

БУХОРО

Вилоят оқсоқоллар кенгаши ва «Маҳалла» жамғармаси вилоят бўлими раиси Беҳбед ЖУМАЕВ:

«Бухоро қадимдан маҳалла бўлиб яшаш тажрибасига эга. Бугун эса фаолиятимизда газетанинг ўрни муҳим. Иккиланмасдан айтаманки, келаси йилда «Mahalla» газетаси муштарийси сони ҳар йилгидан кўра 4-5 баробарга кўпаяди. Чунки Бухоро маҳаллалари аҳли «Mahalla»ни чин дилдан севади.

АНДИЖОН

Бу вилоятда шу кунларда оқсоқоллар синовдан ўтмоқда. Синов саволларидан бири: «Сиз маҳаллада қайси газетани ўқийсиз (аниқроғи қайси газетага обунасиз)?» Ҳозирча жавоблардан 500 тасида «Mahalla» деган жавоб бўлди.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН

Шу кунларда бош муҳарриримиз икки марта Қорақалпоғистонда бўлди. У ердаги саволлар қуйидагича: «Mahalla» газетаси нега бизга кам келади?», «Биз бу газетани ўқишни хоҳлаймиз!» Бу саволларга жавоб бердик, имкон қадар. Лекин биз билан қўшилиб жавоб бериши керак бўлган оқсоқоллар кенгаши, жамғарманинг республика бўлими раиси Мадёр Ўринбоевни учратиш қийин экан.

НАМАНГАН

Вилоятнинг Уйчи туманидан жамғарманинг туман бўлими раиси Абдумутал Нажмиддинов таҳририятга қўнғироқ қилиб хушхабар етказдилар: тумандаги мавжуд маҳалланинг ҳаммаси «Mahalla»га 2001 йил учун тўлиқ обуна бўлиб улгуришибди!.

ТОШКЕНТ

«Маҳалла» жамғармаси Бектемир тумани бўлими ходими Моҳинур Муҳамедова таҳририятимизга келиб, обунани кўпайтириш чоралари ҳақида бош қотирмоқда.

БОШ-ҚОШ БЎЛИНГ, ЮТАСИЗ!

Туманимиз Оқсоқоллар Кенгаши ва «Маҳалла» жамғармаси туман бўлимининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Кўрилган масалалар қаторида севимли газетамиз обунасини уюшқоқлик билан ўтказиш масаласи муҳокама қилинди.

Кўз тегмасин, бу йил «Mahalla» газетаси янада обрў-эътибор топди. Сўраб ўқиганлар кўп бўлди. Сўраб-суриштириб, қайсидир сонини қидириб юришдан кўра обуна бўлиб хотиржам тортишга нима етсин!

Ширкат ва жамоа хўжаликлари, шунингдек, турли ташкилотлар раҳбарларига шахсан ўзим тавсия этаётирман-ки, ишчи-хизматчиларингиз-маҳалладошларингиз, корхонангиз ҳам маҳаллада «Mahalla»га обуна бўлишларига бошқош бўлинг, ютқазмайсиз.

Хосиятхон ШАРИФБОЕВА,
«Маҳалла» жамғармаси Чортоқ тумани бўлинмаси раиси.

СУД ЗАЛИДА ҲУКМ ЎҚИЛДИ

ОЛЛОҲ НАФРАТИГА УЧРАГАН ПАРВОНАЛАР

Панжара ортидаги бу йигитларга боқиб, уларни парвоналарга қиёсладим. Ўзини чироқ ёғдусига ураётган парвоналар на мақсадини англайди, на ўлими мазмунини ҳис этади. Одам деган ҳам шунчалар ношуд бўладими? Ўргатилган тўтиқушлардек бировнинг тили билан сўзлашади, ёдлаганларини қайтаришади. «Раъйимга зид келсам ҳам қайтмайман» дея қасам ичишади. Эл-юрт, маҳалла-кўйини қўйинг, оқ сут берган онасининг, пушти камаридан бўлган отасининг кўкрагига ханжар уришдан ҳам қайтмайдиган бу нонкўрларнинг баъзи қилмишларини, фикрларини эшитиб «шу сўзларни эшитгандан кўра қулоқларим кар бўлсайди» деб ҳайқиргинг келади.

Жасур Тешаев вилоят ҳудудида «ҳизб» ғояларини тарғиб қилиш билан шуғулланиб келди. Дастлаб маҳалладошлари унинг кўз ёшларига, товбасига ишондилар. Аввалги қилмишларини кечирдилар. Лекин у маҳалладошлари, қавм-қариндошлари, ота-онаси юзига оёқ қўйди. Халифалик деган васвасали ўй уни турмуш ўртоғидан, фарзандларидан, ота-онасидан кечишга ундади. Ўз атрофига ғўр ўсмирларни йиғиб, қишлоқма-қишлоқ санқиб тинчликка раҳна солишга, ҳудудий яхлитликни бузишга очиқдан-очиқ даъват этди, уйдирмалар битилган варақаларни тарқатди.

Гумашталари томонидан бутун бир вилоятга масъул этиб тайинлангач, у босар-тусарини билмай қолди, ўзини арши аълода кўрди. Атрофига ўзи каби ғоясиз ёшларни тўплай бошлади. Мусоиди саналган Хуршид Жалилов қўлига 300 АҚШ доллари билан бирга варақаларни тутқазиб, қамалиб кетган «ҳизбут»чиларнинг оилаларига йўллади. Олий ўқув юртлари остонасида итдай изғиб Қарши давлат мухандис-иқтисодиёт институти талабалари Сардор Дўстмуродов, Аслиддин Очилов, Зафар Эшманов каби талабаларни ҳам қармоғига илинтирди. Эрта-индин дипломли бўлиб ҳаётга йўлланма олиш арафасида турган ёшларнинг ҳам умрини хазон қилди. Баъзиларни ёшликда, айримларни ношудликда айблаймиз. Чироқчи туманидаги 38-ўрта мактаб ўқитувчиси Маҳмадиёр Каримов, Яккабоғ туманидаги 4-интернат мактаби ўқитувчиси Умарбек Абдираҳмонов, Қарши туманидаги Ойбек номли мактаб ўқитувчиси Бахтиёр Ҳакимовларга нима бўлди? Келажак авлодга маърифат улашиш ўрнига «Ҳизбут таҳрир»чилар кўтарган қора байроқ остида улар бугарлаган тор кўчалар бўйлаб чопдилар.

Бахтиёр Ҳакимов эндигина 23 баҳорни қаршилаган. Унга халифалик тузумидан тузуккина «мансаб» ваъда қилишди. У мансаб илинжида буюрилган барча номаъқулчиликлардан қайтмади. Қарши туманидаги Болдмзор маҳалласи фуқаролари уни жиноят устида ушлаб, тегишли органларга топширишди. Фуқаролар хонадонини ўмариб, илгари икки бор судланган Ғулом Абдиев ҳам ҳокимият васвасасида бир думалаб «ҳизбут»чи бўлиб олди.

Яқинда Қашқадарё вилоят суди Ўзбекистонда хизмат кўрсатган юрист Р.Вакилов раислигида «Ҳизбут таҳрир» диний оқимига мансуб 25 нафар жиноятчининг жиноий ишини кўриб чиқди. Улар турли муддатларга озодликдан маҳрум этилдилар. Эндигина 19-20 ёшни қатлаган Аслиддин Очилов, Зафар Эшмановларнинг энг гуллаган йигитлик йиллари панжара ортида ўтади. Уларнинг кўпи ҳали 30 га ҳам бормаган.

Тўхтанг, биз кимга, нимага ачинаяпмиз? Улар ўз қисматларини ўзлари яратдилар. Эл қарғишига учраганлар эса Оллоҳ нафратига лойиқдир. Бу уларга Оллоҳ буюрганидан одамларни чалғитгани учун Яратганнинг жазоси эмасми.

Ўз мухбиримиз.
Қашқадарё.

ШУ СОННИНГ

2-саҳифасида:

- Янги таҳрирдаги Қонун нимаси билан афзал? У қандай ҳуқуқларни кафолатлайди?
- «Баъзи ваколатларни топширсак» деб таклиф киритади ихтиёридаги ваколатларини эплай олмаган котиба.
- Кўз олдимизда юксалаётган масканлар.

3-саҳифасида:

- «Гиёҳвандлик» сўзи муқаддас Китобимизда йўқ, лекин у ҳаром қилингани шубҳасиз.
- Ер остидаги енгилмас лашкар.
- 70 га кириб уй қуриб чарчамаган Олланиёз ота.
- Фақат «Mahalla»да ўқиймиз.

4-саҳифасида:

- Инсонни сийлаганни Оллоҳ сийлайди.
- Уйқунинг энг яхши давоси.
- Поччамнинг хотини ким ўзи?
- Фирдавсий нима учун солиқдан озод этилган?

Ақл юриши

БИР ДУО БУТУН МАҲАЛЛАГА ЕТАРКАН

Маҳалламиз оқсоқоли дадамга келиб менинг устимдан «арз» қилибди. Гап шундаки, мактабдан қайтаётиб маҳалла чойхонасида тушлик қилиб олмоқчи бўлдим. Қарасам, рўпарамда бир нотаниш чол ўтирган экан.

- Бобо, нонга қаранг, - дедим иссиққина нондан ушатгач.

- Раҳмат, болам, раҳмат! Бемалол, ўғлим, ош бўлсин! - деб кулди у. Яна битта тоза пиёла олиб келдим-да, чой қуйиб унга узатдим:

- Чойдан ичинг, бобо!

- Э, отангга раҳмат!..

Чойни олиб ичди. Кейин узоқ дуо қилди. Бор гап шу. Оқсоқол дадамга келиб:

«Ўғлинг маҳаллага раҳмат оберди», - деганмиш. Узоқ юртдан келган нуроний экан, маҳалланинг ҳатто болаларигача ҳавас қилдим, деб кетганмиш меҳмон.

«Mahalla» мухбири.
Андижон.

MAHALLA
Ўзбекистон "МАҲАЛЛА" хайрия жамғармасининг нашри

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 00123-рақам билан рўйхатга олинган.

Нашр кўрсаткичи: 148

Ҳомий:
«Матбуот тарқатувчи» ҳиссадорлик жамияти

Таҳририят манзили:
Тошкент,
Буюк Турон кўчаси,41-уй

Телефонлар:
Хатлар бўлими: 136-53-75,
масъул котиб: 136-53-75
ижодий бўлимлар — 136-53-82,

Қабулхона — 136-53-93.
Тел/Факс: — 133-44-25.

Мақола ва хабарлар мазмуни, факт ва рақамлар учун муаллифлар масъулдирлар.

E-mail:mahalla@gazeta.silk.org

«MAHALLA» ДАРСХОНАСИ

XXI АСР МАҲАЛЛАСИнинг КАФОЛАТЛАНГАН ҲУҚУҚЛАРИ

Равшанки, маҳалла янги юз йиллик даврида янада ривожланиб, адолатли, фуқаролик жамиятининг асоси сифатида, замон талабларига мос мазмун ва шакллар билан бойиб боради. Янги таҳрирдаги «Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида»ги Қонун маҳалла ҳаракати ривожига яхши асос бўлади, унга жон бағишлайди, фаолиятини ҳуқуқий кафолатлайди.

Бинобарин, маҳалла фуқаролар йиғинлари раислари, фаоллари, ўзини ўзи бошқариш идоралари билан боғлиқ ходимлар, мутахассислар ушбу Қонунни ҳар томонлама чуқур билишлари, ўз ишларида унга амал қилишлари зарур.

Аввало, шуни таъкидлаш кераккки, Қонунда мустақиллик муносабати билан мамлакатимизда жамиятни бошқаришнинг анъанавий шакли ҳисобланган маҳалланинг мақсади ва моҳияти чуқур кўрсатиб ўтилган. Хусусан, унда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариши - фуқароларнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва бошқа меъёрий ҳужжатлари билан кафолатланадиган, уларнинг ўз манфаатларидан, ривожланишнинг тарихий хусусиятларидан, шунингдек миллий ва молиявий қадриятлардан, маҳаллий урф-одатлар, анъаналардан келиб чиққан ҳолда маҳаллий аҳамиятга эга бўлган тегишли вазифаларни, жумладан молия масалаларини ҳал қилиш мустақил фаолият эканлиги кенг шарҳлаб берилган. Бу демак, «Маҳалла» атамаси ва тушунчаси фақат муайян ҳудудга боғланиб қолмай, қонунчилигимизнинг асосларига, ўзбекларнинг ҳолат ва кундалик турмуш тарзига боғланган ҳолда кенг маънода фаолият кўрсатиши мумкин.

Қонунга мувофиқ, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари - маҳаллалар фаолиятининг асосий принциплари эса қуйидагилардан иборатлиги кўрсатилган: демократизм, ошкоралик, ижтимоий адолат, инсонпарварлик, маҳаллий аҳамиятга молик масалаларни ечишда мустақиллик, жамоатчилик асосида ўзаро ёрдам. Кўриниб турибдики бу ерда асосий эътибор моҳиятан халқчилликка асосланган.

Маҳалла фуқаролар йиғинининг, умуман фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятининг асосий тамойилларидан энг муҳими, бу Қонунда белгилаб қўйилганидек, маҳаллий давлат ҳокимият органлари тизимига кирмаслиги, яъни уларнинг фаолиятининг мустақиллиги, барча шахслар учун очиқлиги, ишларидаги жамоатчилик руҳи бошқарувига якка ҳокимлик билан уйғунлашишдир. Қонунда белгилаб қўйилган ушбу омилни ҳаётга тадбиқ этишда «ўрганган кўнгил ўртанса қўймас» қабилида иш тутаётган айрим ҳокимият вакиллик идораларининг эскича иш услуби жамоат ташкилотлари фаолиятини ривожлантиришга ҳалақит бермоқда. Бу борада Президентимиз Ислом Каримовнинг қуйидаги таъкидларини инобатга олиб иш тутиш мақсадга мувофиқдир: **«Биз маҳалла фаолларининг ҳуқуқини янада кенгайтириш, уларга тегишли имтиёзлар бериш, шу билан бирга уларнинг масъулиятини ошириш мақсадида махсус Фармон чиқардик, Қонун қабул қилдик. Афсуски, айрим маҳалла фаоллари бу имкониятлардан тўлиқ фойдалана олмаяптилар. Кўп ҳолларда, очиқ айтаман, туман, шаҳар ҳокимликлари маҳалла вакилларига бошқарув ваколатини беришга тўсқинлик қилиб, оёқ тираб турибдилар. Мен бунга асло рози эмасман.**

Кўпчилик маҳалла оқсоқоллари ташкилотчилик, хўжалик ишлари билан бир қаторда, аввало, ўз-ўзини бошқариш масалалари билан кўпроқ шуғулланишлари керак, деб ўйлайман».

Маълумки, демократия - бу халқнинг, кўпчиликнинг бошқаруви, юқорида айтганимиздек халқчил идора этиш тамойилининг устуворлиги маъносини билдиради. Бинобарин Ўзбекистондаги маҳаллаларда бу тамойил кўп вақтдан бери мавжуд, ишлаб келади.

Мустақиллик туфайли, Конституцияда белгиланганидек маҳаллалар мутлақо янги мавқега эга бўлди. Унинг 105-моддасига биноан маҳалланинг кўп асрлик тарихида, у биринчи марта ўзини ўзи бошқариш тизимида ўз ҳуқуқий мақомига эга бўлди.

Маълумки, фуқаролик жамиятида давлат тизими ва муассасалари ҳар бир жамоат ташкилотининг фикрини ва раъйини ўзиники билан тенг, ва ҳатто устунроқ ҳам қўяди, ҳисобга олади ва қондиришга интилади. Бу шароитда маҳаллалар ёки ўзини ўзи бошқариш органлари маҳаллий ўзини ўзи бошқаришнинг жамоат вакиллик шакли сифатида тузилади. Улар маҳаллий аҳамиятга молик бўлган масалаларни Конституция ва бошқа қонунлар асосида мустақил ҳал этишга ҳақлидир ҳамда фуқаролар ва давлатни бевосита боғлаб турувчи самарали восита бўлиб хизмат қилади. Қонунда кўрсатилганидек, ўзини ўзи бошқариш органларининг асосини фуқаролар йиғинлари - маҳаллалар ташкил этади. Унинг номидан тегишли ҳудудда амал қилувчи қарорлар қабул қилади. Унинг қарорларини тегишли ҳудудда яшайдиган барча фуқаролар ҳамда фаолият қиладиган юридик шахслар адо этишлари шарт (16-модда). Мазкур қонун-қоидалар фуқаролар йиғини шу ҳудудда яшовчи тегишли ёшдаги жамоанинг фикрини ҳисобга олувчи ҳамда давлат ва аҳолини бир-бирига боғловчи ва ҳамкорлик яратувчи демократик тарздаги жамоат муассаса эканлигини тасдиқлайди.

Фуқаролар йиғинини чақириш ва унда қарорлар қабул қилиш ҳам ошкоралик ва демократизм тамойилларини бажариш асосида ташкил қилинган. Фуқаролар йиғини очиқ ёки ёпиқ овоз бериш орқали оддий кўпчилик овоз билан тегишли ҳужжатларни қабул қилади. Умуман йиғинни ҳуқуқ - салоҳияти, ваколатлари унда қатнашиш ҳуқуқига эга бўлган барча аҳолининг камида учдан бир қисми ёки вакиллар мажлиси қатнашчиларининг учдан икки қисми иштироки билан таъминланади.

Шу тариқа жамоа бошқарувининг қуйи бўғини - маҳаллалардан бошлаб фуқароларимизни хоҳиш-иродалари, ҳуқуқлари, эркинликлари ҳамда ошкоралик принципи кафолатланади, орзу-ниятлари ушалади ва ҳамма учун мажбурий бўлган қонун устиворлиги, унинг олдида ҳамманинг баробарлиги таъминланади. Қонуннинг янги таҳририга асосан фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари таркиби кенгайди, яъни биринчи марта расман унга йиғиндан ташқари янги ташкил қилинган йиғин кенгаши, маҳалла қўмитаси комиссиялари кирди.

Қонунда фуқаролар йиғини кенгашининг Олий ваколатли ҳайъати бўлмиш - фуқаролар йиғинидан сўнг энг асосий ижрочи орган сифатида тан олингани, унинг раиси (оқсоқоли)нинг ваколатлари кенг қилиниб, аниқ-равшан баён этилгани - аввало, фуқаролар йиғинлари, уларнинг мутасадди шахслари мақомини ва масъулиятини оширади, халқ тинчлиги, осойишталиги ва фаровонлигини таъминлашга катта ҳисса қўшади, «кучли давлат»дан «кучли жамият»га ўтиш даврида фуқароларнинг ижтимоий-сиёсий фаоллигини, ташаббускорлигининг юксалишига олиб келади. Яъни, бошқача қилиб айтганда, ҳануз учраб турган ижтимоий-иқтисодий муаммоларни ечимига шубҳасиз, кўмак кўрсатади.

Қонуннинг янги таҳририда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларини шакллантириш ва уларнинг фаолиятини мувофиқлаштириш масаласига алоҳида моддалар бағишланганлиги жуда муҳимдир. Мувофиқлаштириш вазифасини Ўзбекистон Республикаси вилоятлар, шаҳар ва туманлар миқёсида ташкил бўладиган фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш ишлари бўйича оқсоқоллар кенгаши бажаради. 1999 йил ноябр ойида Республика Оқсоқоллар Кенгаши тузилди ва таркиби белгиланди. Унга илғор оқсоқоллар, маҳалла тизимининг ривожида ном чиқарган кишилар, «Маҳалла» жамғармаси вилоят бўлимлари раислари ва бошқа фаоллар киритилди. Яқинда Республика Оқсоқоллар Кенгаши низомини ишлаб чиқилиши якунланди ва у матбуотда эълон қилинди.

Қонуннинг 10-моддасида кўрсатилганидек, фуқаролар йиғини йилнинг ҳар чорагида туман, шаҳар ва вилоят ҳокимликлари раҳбарларини фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органлари фаолияти соҳасига кирувчи масалалар юзасидан ҳисоботларини эшитади. Ўзини ўзи бошқариш органларининг ва улар мансабдор шахсларнинг қарорлари кучи, таъсирчанлиги ва мажбурийлиги ҳужжатнинг 16-моддасидан ҳам аниқ-равшан келиб чиқади.

Жумладан, бу жамоа ваколати эса ҳайъатнинг қабул қилган қарорлари тегишли ҳудудда яшовчи фуқаролар, шунингдек шаҳарча, қишлоқ, овул ва маҳалла ҳудудида ишлашган юридик шахслар (у ернинг мансабдор шахслари) томонидан ижро этилиши шарт. Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ва улар мансабдор шахсларнинг қарорларини бажармаслик ёки лозим даражада бажармаслик Қонунга мувофиқ жавобгарликка сабаб бўлади.

Шунингдек, **Қонунни янги таҳририда биринчи бор учраётган бандларидан - фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларининг ва улар мансабдор шахсларининг мурожаати давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар, уларнинг раҳбарлари томонидан ўз ваколатлари доирасида Қонунда белгиланган муддатда кўриб чиқилиши шарт. Акс ҳолда, бу халқ томонидан сайланган ва иш кўрадиган идоралар фуқароларнинг ҳуқуқларини бузган давлат органлари ва бошқа органларнинг, шунингдек мансабдор шахсларнинг ҳаракатлари ёки қарорлари устидан шикоят қилишга ҳақлидир.**

Шунингдек, бу моддалар давлат идоралари томонидан ўзини ўзи бошқариш органларига қонунлар ишлаб чиқиш, ташкилий, моддий жиҳатларидан турли нашр ва материаллар билан бевосита ёрдам кўрсатишни кўзда тутган ва яъни бу муҳим ҳамкорликни ривожлантиришга қаратилган. Нодавлат ва жамоат ташкилотлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларининг фаолияти самарали бўлишида уларнинг ҳуқуқларини муҳофаза қилиниши муҳим рол ўйнайди.

Қонунда фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини иқтисодий ва молиявий негизлари ҳамда уларни иқтисодий-хўжалик фаолиятини мустаҳкамлаш вазифаси узил-кесил қўйилган. Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларининг ваколатлари қаторида бу идораларнинг ўз маблағларини шакллантириш, уларнинг мулкига эгалик қилиш, ундан фойдаланиш ва тасарруф этиш туради (10-модда).

Маҳалла йиғинларининг ўз ҳудудларида оммавий-сиёсий, маънавий-маърифий, маданий, спорт тадбирларини ўтказишда ўрни бор. Бу - оила-маҳалла-жамият боғлиқлигини ва муштарак фаолиятини ривожлантиришга ёрдам беради.

Маҳалланинг энг асосий вазифаларидан бири аҳолининг кам таъминланган табақасини ҳимоя қилишда етакчи ўрин тутишидир, чунки маҳалла қадимдан халққа яқин бўлган инсонпарвар ва етарли мустақилликка эга бошқарув шакли бўлиб келаяпти.

Хулоса қилиб айтганда, «Ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида»ги Қонуннинг янги таҳририда ҳозирги даврда фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органлари шуғулланаётган барча фаолият жабҳалари ва йўналишлари бўйича муҳим фикр-мулоҳазалар, таклифлар ва амалий кўрсатмалар берилган деса бўлади.

Шуҳрат МАҲМУДБЕКОВ,
профессор,
Расул РАҲМОНОВ,
Ўзбекистон Халқ академиясининг академиги.

Умрингдан барака топ...

ФИКР ЎРТАДА:
ХОҲЛАНГ ҚЎШИЛИНГ, ХОҲЛАНГ ЙЎҚ

ВАКОЛАТ ОҒИРЛИК ҚИЛМОҚДА...

Ассалому алайкум! Аввало ўзимни таништирай. Мен Бозорова Сайёра Самарқанд вилояти Каттақўрғон шаҳрида яшайман, ёшим 45 да. 1995 йилдан буён шаҳардаги Р.Исломова номли маҳаллада котиба бўлиб ишлаб келар эдим. Маҳалла идорасида кўп йил ишлаб, орттирган фалсафам битта бўлди: яхшиликнинг баҳоси ҳар доим яхши деб баҳоланмас экан.

Раисимиз Т.Расулов билан маҳалла ободончилиги учун қанча-қанча иш қилдик. Маҳалламиз раиси ёшлари улуғ, маълумотлари ҳам шунга яраша бўлганлиги учун ҳамма ёзув, чизув ишлари менинг гарданимда, бу маҳалланинг иши шунчалар кўп эканки, шунча йил ишлаб таътилга чиқиб бирор кун ҳам дам олмадик, шанба-якшанба кунлари ҳам ишладик. Эвазига бирор марта раҳмат эшитмадик, бу ҳам майли. Ёмон ишламадик, ҳаммани бирдек тинглашга, оғирини енгил қилишга ҳаракат қилдик, маҳаллада яшовчи фуқароларнинг ташвишига, қувончига шерик бўлдик. Эҳ... Ҳар бир инсонни қалбига кириш, шунга қараб муомала қилиш учун қанчалар сабр-бардош кераклигини Сиз яхши тушунасиз.

Оқибат шу бўлдики, устимиздан шикоят ёздилар, асосан менинг устимдан. Шикоятчи Г.Шодмонованинг ёзишича, мен унга болалар нафақаси чиқармабман. Буни мен эмас, маҳалланинг комиссия аъзолари ҳал қилади. Вақтида шу фуқаро 2 ёшгача, 16 ёшгача нафақа пулларини ва моддий ёрдам пулларини олган. Ҳозир 3 нафар фарзандлари бор. Нафақа пуллари бир сидра берилиб бўлингандан кейин тўхтатилди. Янаги сафарга нафақа тайинлашимизни сўраб яна мурожаат қилди, биз ундан керакли маълумотномаларни олиб келишини айтдик. Бу фуқаро даромаллари кўрсатилган бирорта ҳужжат топшираолмади. Чунки, турмуш ўртоғи дурадгор-уста, ўзи ҳеч қаерда ишламайди. Алоҳида янги участкада яхши имморат қилиб олган, умуман яшаш шароити яхши, бошқалардан кам эмас. Унинг шу йилнинг феврал ойидан буён кирмаган идораси қолмади, менга кўп туҳматлар қилди. Шунинг ёзганлиги туфайли бир неча марта текшир-текшир, тафтишлар ўтказдилар. Худога шукр ҳамма текширув натижалари яхши, аммо беайб, бекам парвардигор. Прокуратурага ёзди. Энди прокуратурадан бир киши келиб кўп ҳужжатларни текширди.

Мен ишдан кетишга мажбур бўлдим. Чунки, жамиятга, маҳалласига бирор фойдаси тегмаган бир туҳматчи хотиннинг шикояти туфайли менга чора кўришларини истамадим.

Маҳалла фаолларининг бугунги кунда ваколати жуда кўпайиб кетди. Таклифим шуки, нафақа пулларининг маҳалла фуқаролар йиғинлари томонидан берилиш тартиби ҳақида ўйлаб кўриш керак. Бу билан аввало маҳалла раиси ва котибининг иши жуда кўпайди. Иккинчидан, бу иккаласи барибир моддий ёрдам ололмаганларнинг дашномидан қутула олмайди.

С.БОЗОРОВА.

Таҳририятдан: Бизнингча, бу мавзу анча мулоҳазали. Сиз нима дейсиз, азиз муштарийлар?

МАҲАЛЛАДА ТАДБИР

ЖАМИЯТДА АЁЛ ҲУҚУҚИ

Мирзо Улуғбек туманидаги Улуғбек шаҳарчаси ва Турон маҳалла хотин-қизлар кенгашлари томонидан «Соғлом авлод йили»га бағишлаб республиканинг кўзга кўринган ҳуқуқшунос олимлари, врач психологлари, социолог тадқиқотчилари иштирокида маҳаллаларда уюштирилаётган учрашувлар, давра суҳбатлари, илмий-амалий семинарлар одатий тусга кириб бормоқда. Биз бир неча йиллардан бери Республика Хотин-қизлар Ресурс маркази билан ҳамкорликда иш олиб бормоқдамиз. Маълумки, хотин-қизларимиз Ўзбекистоннинг амалдаги қонунчилигида уларга қандай асосий ҳуқуқ ва эркинликлар берилганлигини билсалар-да, уларни қачон ва қаерда ишлатишни, бу ҳуқуқлар нималар билан кафолатланганлигини яхши билмайдилар ҳали. Бу борада бизга яна Ресурс маркази ёрдамга келади, албатта. Мана яқинда Ресурс марказининг беғараз ёрдами билан маҳаллаларимизда «Соғлом авлод йили»га бағишланган «Аёл мавқеи» номли илмий-амалий семинар бўлиб ўтди. Семинар жамиятнинг барча табақаларидаги аёлларнинг ижтимоий, иқтисодий ва сиёсий ҳаётидаги мавқелари тўғрисида билимларини кенгайтириш ва теранлаштириш борасидаги уларнинг ҳуқуқий имкониятлари ҳақида масалалар муҳокама қилинди.

Дарҳақиқат, аёлларга ўзларининг иқтисодий аҳволларини яхшилашга ва ўз ҳаёт шароити даражаларини кўтаришга кўмаклашаётган, аёллар муаммолари бўйича илмий тадқиқотлар олиб бораётган Хотин-қизлар Ресурс маркази фаолияти нафақат аёлларнинг иқтисодий-ижтимоий шароити, онги ва маънавиятининг ўсишида, балки мамлакатнинг эртанги равнақи, тараққиётида ҳам муҳим аҳамият касб этади.

Ҳа, инсоннинг етарли даражада ҳуқуқий билимларга эга бўлиши ва уларни амалда қўллай билиши унинг чинакамига ҳуқуқий маданиятлилиги, таълим-тарбия олганлигидан далолат беради.

Гулпошша ЭРГАШХЎЖАЕВА,
Турон маҳалла фуқаролар йиғини хотин-қизлар кенгаши раисаси.

ҲАВОДАГИ БЕМОР

Борткузатувчини чақирувчи қўнғироқ уч марта ташвишли оҳангда жиринглади.

Наталья Денесенко «O`zbekiston havo yo`llari» миллий авиакомпаниясининг Боку-Тошкент йўналиши бўйича қатновида ўзини ёмон ҳис қилаётган йўловчини кўриб, RJ-85 лайнери борткузатувчилари бригадири Гўзал Мирзабоева ва борткузатувчи Ольга Клюевани ёрдамга чақираётган эди. Учовлон беморга биринчи тиббий ёрдам кўрсата бошладилар. Наташа дарҳол аптечка ва кислород балонини олиб келди ва пахтани нашатир спирти билан ҳўллади... Йўловчининг аҳволи жуда оғир эди. Йўловчилар орасида врач аёл ҳам бор экан. Ёрдамга келиб беморнинг юрагини массаж қила бошлади. Учувчилар мажмуаси ходими ҳам ўз ёрдамини таклиф этди. Врач ва борткузатувчилар биргаликда самолёт саҳнида зарур бўлган ёрдамни кўрсатиш учун қўлларидан келган барча ишни қилдилар. Экипаж бўлган воқеадан хабар топгач, зудлик билан қўнишга рухсат сўради.

Ҳаво кемаси ерга қўнганидан кейин йўловчи ўзига келди ва ўриндиғи олдида нима учун шунча одам йиғилганини тушунолмай, ҳайрон бўлди.

Самолёт зинапояси олдида тез ёрдам машинаси кутиб турарди. Йўловчини тиббиёт ходимлари қўлига топширгач, экипаж ва борткузатувчилар ўз ишлари билан шуғулланишда давом этишди...

КЎЗ ОЛДИМИЗДА ЮКСАЛАЁТГАН МАСКАНЛАР

БУНЁДКОРЛИК

Жамланма бошлиғи Зариф Раҳмоновни бунёдкорлар орасида учратдим. У бунёдкорлик сирларини ёш қурувчиларга ўргатарди. Зариф ака иншоот қуриш масъулиятини яхши тушунади. Бир дона нотўғри қўйилган ғишт қанчалик қимматга тушишини ҳам яхши билади.

Яқинда илгари ҳунар-техника билим юрти бўлган бино қайта таъмирланиб, 450 нафар йигит-қизга мўлжалланган қурилиш коллежига айлантирилди. Таъмирлаш ишлари ўқиш-ўқитиш дастурлари асосида лойиҳалаштирилиб, ана шу лойиҳа асосида иш олиб борилди. 190 миллион сўмликдан кўпроқ қурилиш, ободончилик ишлари амалга оширилиб малакали қурувчи-мутахассислар тайёрланадиган янги билим ўчоғи шу тариқа вужудга келди. Энди эса олдинда яна бир масъулиятли иш, яна бир маскан қад ростлаши даркор. Бу Саноат коллежи. Коллеж Наврўз маҳалласида қад кўтаради.

Вақт пешинга яқинлашиб қолган, ҳавонинг тафти анча баланд бўлса ҳам ҳеч ким ишдан бош кўтармайди. Ҳа, бўлажак билим масканида иш авжида.

750 ўринга мўлжалланган, 700 миллион сўмлик иш бажарилиши режалаштирилган имморат қисқа муддат, - 2002 йилда фойдаланишга топширилиши керак. Вазифа жамоамиз зиммасига тушган экан, уни уддалашга, бу йилда кўндаланг тушадиган барча қийинчиликларни мардонавор енгишга тайёрмиз, дейди биз билан суҳбатда жамланма бошлиғи.

- Ғишт ўзимиздан чиқади. Эҳтиёж даражасида пишиқ ғишт ишлаб чиқарадиган корхонага эгамиз. Унда 20 киши ишлайди. Пойдевор учун темир-бетон блоклари ва бошқа керакли ашёлар ҳам шу ерда қуйилади. Эшик, ромлар ҳам ўзимизда тайёрланади. Техника ва механизмлар ҳам етарли. Уларнинг сони 40 га яқин. Четдан жалб қилишнинг ҳожати йўқ. Фақат ёғочбоп материаллар топиш муаммо.

Дарвоқе, жамланма жамоаси залворли ишларни бажаришга қодир. Э-ҳе, улар қурган иморатларнинг сони қанчадан қанча. Авлод, Сариосиё, Кўчкак, Газа, Мунчоқ, Бешэркак, Сайроб, Қорабўйин, Мачай, Чорбоқ, Чорчинор, Дарбанд ва бошқа ўнлаб қишлоқларда қад ростлаган умумий таълим мактаблари биноси улар қилган фидокорона меҳнатнинг маҳсули. Марказий касалхонанинг жонлантириш бўлими, Дарбанд бўлим касалхонаси бинолари, меҳрибонлик уйидаги тўрт қаватли ётоқхона, Робот, Қорабўйин, Чилонзор, Пулҳоким қишлоқларидаги врачлик амбулаториялари қурилиши ҳам З.Раҳмонов ва у раҳбарлик қилаётган қадоқ қўлли, фидойи кишилар номи билан боғлиқ. Жамланма бунёдкорлари мустақиллик байрами арафасида Сариосиё қишлоғида 50 беморга хизмат кўрсатадиган врачлик амбулаториясини ҳам қуриб ишга туширдилар. Бино қурилишига оз эмас, 20 миллион сўм сарфланди. Булар тилга олиб, санаб ўтишгагина осон сўзлар, рақамлар. Лекин уларнинг ҳар бирини қуриш замирида тинимсиз елиб-югуриш, излаб-топиш каби машаққатли меҳнат ётгани ҳеч кимга сир эмас.

Ўтган тўққиз йил давомида, - дейди Бойсун тумани ҳокими ўринбосари Очил Қўзиев, - туманнинг қиёфаси тубдан ўзгарди. Янги-янги турар-жой, маданий-маиший бинолар кўкка бўй чўзди. Истироҳат боғлари, хиёбонлар бунёд этилди. Буларнинг ҳар бирида 256-хўжаликлараро механизациялашган кўчма жамланма қурувчилари ҳалол меҳнат қилган.

Ҳа, жамоанинг икки юздан ортиқ аъзолари уюшқоқ, қалби қайноқ, серғайрат кишилар. Ўз касбининг моҳир усталари улар. Кун узун ишлаб чарчоқ нима эканлигини билмайди. Ёзнинг жазирама иссиғи, қишнинг қаҳратон совуғи писанд эмас уларга. Хушбичим, кўркам бинолар қуриш иштиёқи билан нафас олишади. Жамланманинг иморатлар қурилаётган учта бўлимида, ғишт ишлаб чиқариш корхонасида бўлганимизда, бинокорлар амалга ошираётган ибратли ишлар билан яқиндан танишганимизда бунга яққол ишонч ҳосил қилдик.

Омон ШУКУРОВ,
«Mahalla» мухбири.
Сурхондарё вилояти.

МУЛОҚОТ

Абдулазиз МАНСУР,
Тошкент Ислом университети проректори, исломшунос олим

ГИЁҲВАНДЛИК ЖИСМАН ВА РУҲАН СИНИШДИР

- Маълумки, охирлаб бораётган XX асрда гиёҳвандлик балоси аср вабоси сифатида эътироф этилмоқда. Афсуски, бу офат домига илинганлар орасида мўъмин-мусулмон инсонлар ҳам учрайди. Уларга нисбатан Ислом динининг муносабати қандай?

- Ислом дини гиёҳвандликни ҳаром деб ҳисоблайди. Қуръони каримда Оллоҳ таоло пайғамбаримиз Муҳаммад алайҳиссаломни бутун башариятга Ўз тарафидан элчи қилиб юборишининг қатор сабабларидан бири сифатида тоза-пок нарсаларнинг ҳалол эканлигини ва нопок нарсаларнинг ҳаромлигини уларга билдириш вазифаси, деб кўрсатган. **(Аъроф сурасининг 157-ояти)**. Ушбу ва бошқа оятикаримлардаги илоҳий кўрсатмаларга асосланиб Пайғамбаримиз алайҳиссалом: «Ҳар бир маст қилувчи нарса ҳаром» деганлар.

Яна бир ҳадиси шарифларида огоҳлантирадиларки: «Ҳар ким ўзини ўзи заҳар билан ўлдирса қиёмат куни жаҳаннам ўти билан азобланади» (Имом Термизий ривояти).

Умми Салама разийаллоҳу анҳо ҳам айтадиларки: «Пайғамбаримиз алайҳиссалом ҳар қандай маст қилувчи, баданни бўшаштирувчи ва сусайтирувчи нарсаларни истеъмол қилишдан манъ этганлар».

- Узр, лекин оят ва ҳадисларда гиёҳванд моддаларнинг номи келтирилмаган-ку?

- Тўғри, Пайғамбаримиз даврларида, ҳатто Аббосийлар халифалигининг дастлабки йилларигача ҳам гиёҳвандликнинг ўзи ҳам, номлари ҳам ислом оламида маълум бўлмаган. Аммо пайғамбарлик мўъжизаларидан бири деб айтиш мумкинки, ўзларидан кейинги даврларда инсониятга ҳам моддий, ҳам маънавий зарар келтирувчи нопок нарсаларнинг турлари ва номлари кўпайиб кетишини олдиндан билиб, ўз умматларини огоҳлантириб кетганларки, «Ҳар қандай маст қилувчи ва баданни бўшаштирувчи нарсалар ҳаром» деб.

Имом Бухорийнинг ҳадис тўпламларига шарҳ ёзган буюк алломалардан бири Имом Абу Бакр Қасталоний гиёҳванд модда турлари ва унинг ҳаромлигига бағишлаб алоҳида бир китоб ёзганлар ва номини «Нашани ҳаром қилиш билан турмушни икром этиш» деб атаганлар. Имомиддин ибн Абу Шариф ва бошқа олимлар ҳам гиёҳвандликка доир китоблар таълиф этганлар.

Ҳадиси шарифда айтилади: «Аллоҳ таоло сизларни молу давлатларингизни исроф ва зое қилишликни манъ этади».

Молу бойликни беҳуда ва бефойда сарф этиш шариатда ҳаром саналгандан кейин гиёҳвандлик моддаларидек кони зарар нарсаларга сарф этишлик нега ҳаром бўлмасин?!

- Гиёҳвандликнинг моддий ва маънавий зарарлари хусусида батафсилроқ тўхталсангиз.

- Илмий текшириш натижаларига қараганда қора дорини қайта-қайта истеъмол қилиниши оқибатида «жигар церрози» кучая боради. Жигар кичрайиб қотиб қолгач, унинг фаолияти сусаяди. Унинг ҳужайралари атрофида жигар ҳазм қилолмаган ёғлик моддалар чўкиб қолади. Гиёҳванд моддаларнинг оксидлари халақит бергани учун йиғилиб қолган заҳарли моддалар қон айланиши билан муҳим марказий асаб системасига қадар етиб боради.

Бу офатнинг жамиятга етказадиган зарарлари ҳам етарли.

Масалан, гиёҳвандликка мубтало бўлган кимсада аввало ўзига, сўнг оиласига, касбига ёки ўқишига нисбатан қизиқиш, аҳамият ва парво ҳислари қолмайди. Айниқса ишлаб чиқариш ва тараққиётнинг асосий кучи саналмиш ёш авлоднинг гиёҳвандликнинг биринчи навбатдаги қурбони бўлиши - бу жуда ачинарли ҳолдир.

Тарих сабоқларидан маълумки, мустамлакачи давлатлар қайси бир кичик мамлакат халқини ўз итоатига бўйсундиришни хоҳласа, фақат аслаҳа воситаси билан эмас, балки, ўша халқнинг, айниқса ёшларнинг ақл-идрокини, ирода ва ҳамиятини сусайтирадиган, маънавий ва аҳлоқий тушкунликка туширадиган воситаларни қўллашган. Шундай воситаларнинг ичида энг кучлиси - бу гиёҳвандлик моддаларидир. Зеро, мамлакатда рўй берган ижтимоий тушкунлик бориб-бориб иқтисодий тушкунликка олиб келади.

Мамлакат учун яна бир хатарли жиҳати шундаки, гиёҳвандликка ружу қўйган кимсалар бу ифлос матоҳни мунтазам харид қилиб туриш учун пул ва маблағга муҳтож бўладилар. Моддий бойликни қўлга киритиш учун эса улар нафақат ўз ватанларини, балки имонларини ҳам арзонга сотиб юборишга тайёр турадилар. Уларнинг бу хусусиятларини англаган маълум жиҳатлар улардан ўзларига жосус сифатида фойдаланадилар. Бир мамлакатнинг фуқароси бўлатуриб наркотик моддаларни харид қилишга маблағ топиш ёки уларни чегарадан олиб ўтишга рухсат олиш мақсадида ҳар қандай шартларни қабул қилишга, ҳатто ўз ватанларига хоинлик қилишга ҳам журъат этадилар. Бу эса ҳар қандай давлат учун ҳам сиёсий зарар ҳисобланади.

- Ёшлар, маълумки, ҳозиримизнинг ярми бўлса, келажагимизнинг бутун бир яхлит кишиларидир. Гиёҳвандликнинг улар ўртасида тарқалиши катта ёшдагилар ўртасида тарқалишидан кўра хатарлироқдир. Зеро, ёшлар келажакдаги раҳбарлар, олимлар, мутафаккирлар, сиёсатчилар, иқтисодчилар ва ҳоказо кишилардир. Аҳолининг бу қатламини гиёҳвандликдан асраш алоҳида эътиборни талаб қилади, шундайми?

- Тажрибалар шуни кўрсатадики, гиёҳвандликка илк бор қадам қўйиш ёшларда кўпроқ 11 ёшдан 17 ёш ўртасида кузатилади.

Шу ёшда уларни жиловлаб олинса, фожеанинг олди олинган бўлади.

Сўнг иккинчи давр бошланади. Бунда ёшлар бир-икки ёки бир неча марта гиёҳвандлик моддаларини истеъмол қилиб кўрадилар. Кўплари давом эттирмасалар-да, 25-30 фоиз ёшлар унга ўрганиб қолиб кейин уни умр бўйи тарк этолмай қоладилар.

Оллоҳ таоло Қуръони каримда мўъмин-мусулмонларни ўзаро бир-бирларини эзгулик, хайрли ва савобли ишларга буюриб, ёвузлик, ёмонлик ва гуноҳ ишлардан қайтариб туришликни фарз қилган.

Гиёҳвандлик офатидан халқимизни ва келажак авлодни халос этиш ва уларни моддий ва маънавий баркамоллик сари йўналтиришдек умумбашарий хайрли ишларимизда Оллоҳнинг ўзи ҳаммаларимизга мададкор бўлсин!

Мухбиримиз суҳбатлашди.

БИЗГА ЎХШАМАГАН ОДАМ

Бу одам шу вақтгача ўз қўли билан ўзи ва оиласи учун бир уй, ҳамюртлари учун 45 та уй, 2 та боғча, 2 та мактаб, 2 та тиббиёт шаҳобчаси қурди.

Қорақалпоғистоннинг Нукус туманида яшовчи ёши етмишни қоралаб қолган ўқитувчилик қилиб пенсияга чиққан Олланиёз отанинг саховатлари ҳақида эшитганимда ҳозирги давр кишисига хос тарзда бир савол кечди ўйимдан: бу одамнинг ҳаракатларида унинг ўзига хизмат қиладиган нима манфаат ётибди экан? Баъзан «саховат»лар замирида ўз-ўзини тарғиб қилиш, шу йўл билан раҳбарлар эътиборини олиб, ўзига янада кенгроқ йўл очиш, баъзи бир қинғир ишларни унинг соясига олиш ва ҳоказо мақсадлар ҳам бўлади-ку? Мана қаранг, мурувват қилмоқчи бўлсак, қайсидир байрамни, кўпчилик даврасини кутамиз, ҳатто телеэкран орқали топширгимиз келади. Яқинда оқсоқоллик лавозимига даъвогарлардан бирининг тарафдорлари ўша даъвогарнинг фарзанди фалон сўм хайрия қилганлигини «асос» қилиб хат юборибди таҳририятга.

Олланиёз Ўтаниёзов ҳаёти билан, унинг одамларга қуриб берган 45 уйи, 2 мактаб, 2 боғча, 2 тиббий пунктининг баъзилари билан танишиш Олланиёз аканинг манфаати ҳақидаги хаёллардан фориғ этди бизни. Аввало Олланиёз аканинг бу ҳаётдан тинч-тотув, одамлар орасида ўртача ҳол бўлиб яшаш бахтидан бошқа даъволари йўқ. Иккинчидан, ҳеч бир инсон ниманингдир илинжида бир умр ўзини саховатпешаликда ушлаб туролмайди. Бундай мақсадли «саховатчи» мақсадига эришгач, ўз манзилида давом этади. Олланиёз ака эса бир умр саховат қиляпти. Тўғриси, Олланиёз отанинг эса қачон бу йўлга киргани номаълум. (У ҳақдаги кўплаб мақолаларда унинг талабалик йилларида - таътилда одамларга уй қуриб беришга киришганини бу фаолиятнинг боши деб саналади, Аслида бундай эмас, бу даврда унинг саховатли меҳнати кўзга ташлана бошланган холос. Унинг қалбидаги, ҳар бир ҳаракатидаги саховат эса ҳар доим ҳам бўлган, балки бу туйғулар бунгача унинг ёшлик ҳаракатлари деб баҳоланиб келингандир. Йўқ, бу одам бойвачча ҳам эмаски, молу давлатини сиғдира олмай қолса. Қурувчи раҳбар ҳам эмас, бу одам. Унда қандай қилиб одамларга бундай тарзда кўмак бера олиши мумкин? Мен Олланиёз отанинг энг сўнгги қурган уй-жойини кўриш учун бораяпману (бунгача унинг ўзининг ўта камтарона қурилган уйини ҳам кўрдик), унинг ўзи йўқлигидан фойдаланиб уй соҳибига қурилиш анжомлари учун ким ҳомийлик қилди, деган маънодаги саволни беришни миямда пишитиб бордим. Биз келганимизни кириб айтишгач, икки ҳассани қучоқлаб Чернобил фалокати таъсирида ўз йигитлик қувватидан ажралган ёш ногирон йигит чиқиб келди. Биз уни тик туриш азобидан қутқариб уйга кирдик. Аммо унинг бизнинг олдимизда чекаётган азобини сезиб турардим. Ахир у Олланиёз ота уй-жой солиб берган бу ёғидан у ёғи яқин чолу кампирлардан бири эмас-да. У ҳали жуда ёш, уч фарзанди бор. Йўқ, мен саволимни бермадим, тўғрироғи беришга ҳаққим йўқ эди. Бу уч хонали уйга кириш қисмидаги битта эшикдан бошқа ҳеч қандай қурилиш жиҳози ишлатилмаганди. Уй пойдевори кўчаларда кераксиз бўлиб қолган бетон устунларидан ташкил қилинган. Қолгани эса замин тупроғи: пахса девор ва лойсувоқ. Ёпиш учун эса атрофдаги тераклар ва бошқа дов-дарахтлардан фойдаланилган. Фақат меҳнат қилинган холос. Яъни Олланиёз ака иш бошлар экан, кимнингдир олдига нимадир сўраб боришдан... Хуллас, бу борада ҳам уни ҳаёт пишитган...

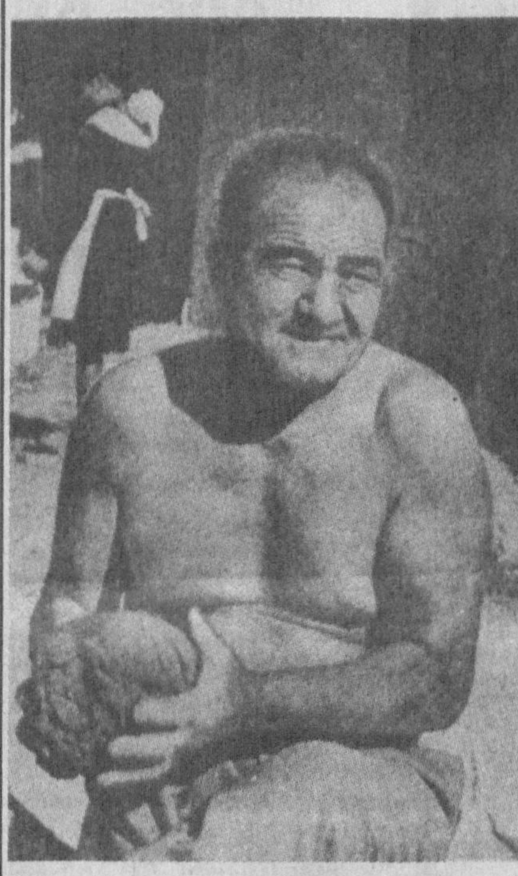

Мана бу суратнинг олинганига 20 йилча бўлди. Аммо Олланиёз аканинг қўллари ҳамон лой қоради.

Собиқ шўролар даврида у ҳақда матбуотдаги мақолалардан ва фильмлар эълон қилингач, унга бироз қурилиш жиҳозларидан ёрдам бергандек бўлишарди-ю, кейин яна жим бўлиб кетишарди. Унинг ҳақидаги мақолалардан бирида бир воқеани эслаганини ўқидим. «...Фронтда икки ўғлини йўқотган ёлғиз кампир учун уйча қуриб битказдим. Уйчанинг устини ёпаётиб унга сақичланган қора тўл қоғоз етмай қолди. Сотиб олишга пул ҳам йўқ! Ишни эса ташлаб қўйиб бўлмайди, буёғи қиш совуғи бурнини тиқиб турибди. Совхоз директорига ўша сақичланган тўл қоғоздан ёрдам сўраб бордим. У мени бошдан оёқ кўздан кечириб, мансаби даражасидан туриб деди: «Мен қора қоғоз эмас, пахта етиштираяпман...»

Ёки шу даврдаги иккинчи бир мисол (бу кўчирмалар ўша даврдаги Москва газеталаридан олинган): «...Ёзги таътил олдидан педагогик кенгашда ўрнимдан туриб, учинчи бригаданинг (аҳоли яшаш жойлари шу жойларда бригада деб аталган - Ч.Л.) аҳволи ҳақида гапирдим. Чунки у ерда на медпункт, на боғча бор эди. Мен шуларни имкон қадар қурмоқчиман, ким хоҳласа ёрдамга келсин, дедим. Ҳамма бир-бирига қаради, гўёки, бу одамнинг ақли жойидами дегандек... Хуллас, ҳеч ким келмади...»

Олланиёз ота қурилишда кўпроқ ўз фарзандлари кучидан фойдаланди. Ўзининг икки мактабга қатнаб ишлаб топганидан, ҳатто совхозда тер тўкаётган хотинининг маошидан ҳам шу мақсадда фойдаланиб турди.

Отахонни биз узоқ изладик. У қурган уй, боғча, мактаб, медпунктларни, яратаётган боғни кўриб бўлдик ҳамки, ундан дарак йўқ... хуллас,уйида кутиб турдик, келиб қолди. Қўшнилардан бирининг транспортида янги режаланаётган уй учун материал излаб кетган экан.

У бизни уйга таклиф қилди. Кирдик. Уйнинг аҳволидан «Аввал ўзингни эпла» дегувчилар ҳам бўлгандир деб ўйладим. У бизнинг сўровларимиз бошланганидан сўнг икки жомадондаги қоғозни уйнинг ўртасига ёйди. Булар у ҳақда ёзилган мақолалар, хатлар, тақдирлаш қоғозлари... Хатлар орасида океан ортидаги ўқувчилардан келганидан тортиб, хориж мамлакати раҳбарининг хати ҳам бор.

Биз кетишга тараддудландик. Янгамиз дастурхон ўрнига қоғозларни ёйгани учун Олланиёз акани койиди. Қайнотасига шу кунларда қурилишда ёрдам бериб юрган куёви ҳовлидаги бобохўрозни қувлай кетди. Олланиёз ака бизнинг чиқишимизга йўл бермай туриб, куёвига шу хўрозни сўйишни буюрган эди. Йўқ, биз ялиниб ёлвориб хўрознинг «умрини чўздик» кетишга рухсат олдик. Кета туриб, тақдирланишлар ҳақида сўрадик. Яктаги тагидан осиғлиқ мустақил юрт тақдирлаган «Меҳнат шуҳрати» ордени, Ўзбекистонда ва Қорақалпоғистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи унвонларини кўрсатди.

Кета туриб, янги режалар ҳақида сўрамадик. Нима, бу одам қурилиш мажмуаси бошлиғимиди? Ёки ҳисоб рақамига миллионлаб маблағ ўтказиб қўйдикми? Виждон амрида режа бўладими? Виждон қачонки зарурият сезилганда, аҳволни кўриб чидаб туриш мумкин бўлмаганда амр қилади. Тўғриси, унинг виждони амр қилиши учун сабаблар кўп ҳали (афсус). Булар Чернобил, уруш, меҳнат ногиронлари,ёлғиз кексалар, касалмандлар... Лекин ҳаммамизда ҳам виждон бор-ку. Лекин ҳар бир виждон ҳам амр қилавермас экан. Биз шундан уяламиз. Агарки, Чернобил ҳалокати туфайли ёшлигидан икки букланиб юрган уч фарзандли йигитнинг аҳволи олдида Олланиёз отанинг виждони қийналсаю, 50 метр масофадан газ олиб келишга кучи етмаса, ўша айбсиз айбдор бўлиб қолган йигитнинг болалари тупроқ тўлдирилган ерга бағрини босиб қиш олдида турса, кимнинг виждони амр қилиши керак. Қават-қават уй қураётган бойваччада ёки амр қилишга виждон йўқми? Олланиёз ака кимга борсин. Ахир буни кўриб қўл қовуштириб турган одам унинг илтимосига ҳам баҳона топиб бера олади. Бунинг устига унга пахта етиштираётган директорнинг дашноми ҳам етарли. Талабалик йилларида дўстлари унинг қилаётган ишларидан ҳатто кулишарди ҳам. Ахир «Талабалик - олтин давр»ни у «хор қилаётганди» улар наздида. Бугун ҳам умуман унинг бутун умрини тарозига солиб, ҳатто ўғли, куёви, хотинигача ўз виждон амрига бўйсундираётган Олланиёз акани одатги қолипга сиғдириш қийин. Ёш ҳам 70 га етди. Саховат ҳам бир бўлсин, ўн бўлсин, ахир бир умр бўладими? Балки, ўзи қурган иншоотлардаги болаларга к нд-курс улашиб, гердайиб юриш вақт ҳам келгандир. Ана қаранг, яна хаёл аёққа кетди. Ахир бу одам бу мақсадда қилмаган бу ишларни. Хуллас, бу одамни тушуниш қийин. Қийин, чунки биз унинг бир ўзи яшаётган оламни ҳис қила олмаймиз. Шу сабабли бу одам бизга ғалати, баъзан эса... бўлиб туюлаверади. Биз тезроқ сизни тушунайлик, Олланиёз ота.

Чори ЛАТИПОВ.

Ҳодиса

ФАҚАТ «MAHALLA»ДА

«РЕАЛ»НИ ҚЎРҚИТГАН ПАСАЙИШ

Футбол бўйича Европа чемпионлар лигасининг "Байер" (Леверкузен, Германия) ва "Реал" (Мадрид, Испания) клублари ўртасидаги учрашув ўтказилмаслиги ҳам мумкин эди. Боз устига футбол ишқибозлари майдонда Мадрид клуби юлдузларини умуман кўрмасликлари ҳам эҳтимолдан узоқ эмасди.

"Қирол клуби" деб аталувчи "Реал" томонидан ёлланган "Иберия" авиакомпаниясининг "Боинг-757" лайнери 25 сентябрда Германияга парвози вақтида йўлнинг бор-йўғи ярми ўтилган бир пайтда ҳалокатга учрашига оз қолди. 11000 метр баландликда кема саҳнидаги босим бирданига кескин пасайиб кетди: кондиционернинг ишдан чиқиши герметикликнинг бузилишига олиб келди. Учувчилар икки дақиқада кемани 5000 метр баландликкача пасайтиришга мажбур бўлишди. Табиийки, бу нарса йўловчиларнинг, яъни футболчиларнинг эътиборидан четда қолмади ва уларнинг саросимага тушишига сабаб бўлди. Ёшлигидан самолётда учишга қўрқадиган Иван Эльгуерага айниқса қийин бўлди.

Футболчилар ва уларнинг ҳамроҳи клубнинг фахрий президенти Альфредо Ди Стефанонинг аҳволи дақиқа сайин оғирлаша бошлади. Иван Эльгуерани кабинага олиб бориб, учувчи креслосига ўтказиб қўйишга тўғри келди, бечора ерга қўнгунга қадар ўша жойда ўтирди. Экипаж командири, "Реал"нинг мухлиси, команда билан ўтган йил бир неча бор парвоз қилган Хосе Мария Баэса йўловчиларни тинчлантиришга ҳаракат қилди:

- Биз ҳайратда қолдирадиган даражада чиройли манзараларни аниқроқ кўришингиз учун имконият яратиш мақсадида пасайдик, - дерди у ёлғондан. - Эътибор беринг, чап томонимизда: Париж, Марс даласи, Монмартр, Сена. Лекин унинг ёлғонларига ишониб ухлаб қоладиган гўдак йўқ эди салонда.

Ҳалокатдан қутилиш чоралари кўрилди. Самолёт Дюссельдорфга фақат уч дақиқа кечикиб қўнди. Шунга қарамай мадридликлар жуда қўрқиб кетишган эди. Ҳаммаларининг ранги оқарган, кўпчилигининг тили калимага келмай қолган эди, Эльгуера эса фақат бир гапни айта олди холос:

- Энди бўлди! Уйга автобусда кетаман.

"Реал" учрашувда қийин, лекин жуда муҳим ғалабани қўлга киритди — 3:2. Бу уларнинг энг машаққатли ғалабаси эди.

Мирзаҳаким ТЎХТАМИРЗАЕВ.

Эълон

Эълон

ОТАЖ «Матлуботчи» санаторийси таклиф қилади

«Ўзбекбирлашув»нинг «Тошкент маъданли сувлари» сиҳатгоҳи «Тошкент маъданли сувлари» курорт зонаси Тошкент вилояти ҳудудида жойлашган.
(Тошкент ҳалқа йўлидан 8-10 км узоқликда).
Сиҳатгоҳ денгиз сатҳидан 450 м баландликда жойлашган бўлиб, иқлим мўътадил континенталдир.

Сиҳатгоҳ марказ-галерея типида қурилган бўлиб (ҳамма бўлимлари бир-бири билан туташган), ноқулай об-ҳаво шароитида ташқарига чиқилмасдан муолажалар олишга мўлжалланган. Ётоқ бўлимида хоналар бир ва икки кишилик бўлиб, қулайликларга (душ ва ҳожатхона) эга.

Даволаниш комплексида маъданли сув ичиш билан бирга умумий маъданли ванналар, марварид ванналар, циркуляр душ, сув ости массажи, иссиқлик (парафин ва озокерит) муолажалари, физиотерапия (УВЧ, амплипульс, электрофорез, дарсонвал, магнит билан даволаш, лазер нури билан даволаш, турли ингаляциялар), ультро товуш билан даволаш, УФО нури билан даволаш, электросонтерапия ва бошқалар). Игна санчиб даволаш, ювиш, даволовчи ҳуқналар муолажаси, ошқозонни зонд билан ювиш, гинекология муолажалари) қўлланилади.

Санаторий лабораториясида қон ва сийдик анализлари қилинади.

Сиҳатгоҳнинг табиий даволаш омили бўлган маъданли суви - кам минераллашган, хлоридгидрокарбонат натрийли иссиқ сув ҳисобланади.

Сиҳатгоҳда қуйидаги касалликлар билан оғриган беморлар жуда яхши шифо топади:
- сурункали гепатит;
- сурункали холицистит ва холангет;
- ўт йўли ва ўт пуфаги дискинезияси;
- ўт қопи тош касалликлари;
- сурункали гастрит;
- ошқозон ва 12 бармоқли ичакнинг сурункали яллиғланиши;
- рефлюкс эзофагит;
- ошқозон ва ичакларда жарроҳликдан кейин бўладиган касалликлар;
- сурункали колит ва сурункали энтерит касалликлари;
- қандли диабетнинг енгил формаси;
- функционал асаб касалликлари;
- аёллар жинсий аъзоларининг сурункали яллиғланиш-гинекологик касалликлари;
- жигар, ўт йўллари ва ўт халтасининг сурункали яллиғланиши;
- ошқозон ва 12 бармоқли ичакнинг сурункали яллиғланиши;
- ингичка ва йўғон ичакларнинг сурункали яллиғланиши;
- функционал асаб касалликлари.

БИЗНИНГ МАНЗИЛ:
702002. Тошкент вилояти, Тошкент тумани, ОТАЖ «Матлуботчи» санаторийси. Мўлжал: Беруний метро бекатидан шаҳар атрофи автобусларида санаторий бекатигача борилади.

ТАРИХ — ТИРИК

ЕР ОСТИДАГИ ЕНГИЛМАС ЧИН ЛАШКАРИ

«Қадим замонларда» деб бошланадиган эртакларда «узоқ мамлакат подшоҳининг енгилмас қўшини бўлиб, унинг аскарлари сувда ҳам, ернинг тагида ҳам юра оладиган бўлгани» ҳақида кўп эшитганмиз. Маълум бўлдики, ундай аскарлар ҳаётда, айнан бизнинг замонамизда ҳам учраб турар экан...

Хитой дунёдаги энг қадимий, тарихи эрамизгача кечган асрларнинг илк саҳифаларидан бошланган диёрлардан ҳисобланади. Манбаларда кўрсатилишича, у дастлаб еттита кичик-кичик давлатлардан ташкил топган экан. Эрамиздан аввалги 231 йилдан етти давлатнинг бирини бор-йўғи 13 ёшга кирган Чин Шихуанди бошқара бошлайди. Айнан шу ўспирин ҳукмдор ўн йил мобайнида майда давлатларни бирлаштириб, ягона қудратли империя бунёд этади ва бу давлат Чин мамлакати номи билан дунёда довруғ ёйди. Тарихда «Хитойнинг биринчи императори» номини олган Чин Шихуанди ҳукмронлигининг дастлабки кунлариданоқ ўзи учун мақбара қурдира бошлайди. Империя сарҳадлари кенгайиб, давлати қудрати кучая боргани сайин мақбара қурилиши ҳам авж олиб, кўлами кенгайиб боради. Умуман олганда, мақбара қурдириш барча ҳукмдорларга хос бўлган ҳолат. Аммо Чин мамлакатининг биринчи императори бунёд эттирган мақбара ундан олдин ва кейин қурилган мақбараларнинг ҳеч бирига ўхшамайди. Ўша замон тарихчиларининг ёзишларича, Чин Шихуанди қатъият ва жасорат эгаси бўлгани билан қачондир ҳукмдорликнинг, ҳаётининг интиҳоси келиши муқаррарлигидан хавотирда яшар экан. Дарҳақиқат, императорнинг ўлимидан кўп ўтмай ягона давлат инқирозга юз тутиб, енгилмас қўшин парокандаликка йўлиқади...

Бундан ўттиз йил муқаддам Хитойнинг шимоли-ғарбидаги Сиань шаҳри атрофида қазилма ишларини бошлаган археологлар бу ерда бир эмас минглаб мўъжизага дуч келишларию, мақбаранинг тилсимини ечиш учун ўнлаб йиллар камлик қилишини хаёлларига ҳам келтирмаган бўлсалар керак. Бугунги кунга келиб, мақбара атрофида саф тортган қўшиннинг - ўша даврдаги хитой қўшинининг 7000 мингдан зиёд терракот ҳайкали қазиб олинган. Бу ҳайкалларнинг ҳар бири тарихий ашё, ҳақиқий санъат асари сифатида бебаҳодир. Император жасади солинган тобут симоб тўлдирилган ҳовузнинг ўртасида жойлашган. Ҳовуз мақбаранинг марказида, мақбаранинг ўзи ер сатҳидан 30 метр чуқурликда. Археологлар ҳали мақбарага «теша теккизганларича» йўқ, бу маълумотлар япон мосламалари ёрдамида аниқланган. Мақбарадан ҳар томонга эни уч ярим, бўйи 180 метр узунликда йўлаклар қурилган, уларда император буюрса ўлимга тик борадиган минглаб қўшин жанговар саф тортган. Ҳа, айнан жанговар руҳда! Ҳайкалларнинг кишини чексиз ҳайратга соладиган жиҳати ҳам ана шу: улар чеҳрасида зоҳир бўлган ифодадир. Чин императори ўлимидан сўнг ҳам ҳукмдорлигича қолмоқни истаган

ва бунга қисман эришган. Чин Шихуанди мақбаранинг айнан ўзи хоҳлаганича қурилишини қаттиқ назорат қилиб, бунинг учун ҳеч нимани аямаган: шоҳона анжомлар, жавоҳирлар, олтинлар, одамлар, йиллар, умрлар...

Деярли ўттиз йил давом этган қурилиш ишларида 700 мингдан зиёд одам тер тўккан. Император вақти келиб мангуликка йўл олганида ўзининг енгилмас қўшини қуршовида бўлишни хоҳлаган бўлса ажаб эмас. Энг ажабланарлиси шуки, бу ерда қатор-қатор саф тортган минглаб ҳайкалларнинг ҳар бири алоҳида шахсни, тақдирни ифодаловчи санъат асари сифатида бетакрор ва бебаҳодир. Енгилмас, сон-саноқсиз қўшин образини бир-биридан фарқ қилмайдиган ҳайкаллар орқали ҳам ифодалаш мумкин бўла туриб, қадим замон усталарининг ҳар бир аскарнинг айнан қиёфасини, кийим-бошини, қуролини ўзига хос ишлаганлари ҳайкалларни мўъжиза даражасига кўтарган. Аскарларнинг қиёфаси, совути безаклари, бўйинбоғлари, ҳатто соч турмаклари ҳам бири иккинчисини такрорламайди. Хуллас, улар кишида худди жонлидек, гўё ҳукмдори амрини тинглаш учун бир зумга тек қотган мардона аскардек таассурот қолдиради.

Юқорида айтганимиздек, мақбаранинг энг асосий - император тобути кўмилган қисми ҳозирги кунгача бедахл қолмоқда. Археологлар тарихий аҳамияти беқиёс мажмуани ўрганиш ишлари учун катта маблағ ва вақт кераклигини айтмоқдалар. Айрим олимлар мақбарадаги симобга ҳаво таъсири хатарли эканини ҳисобга олиб мақбарага умуман тегинмаслик, Чин мамлакати императорининг мангу оромига халақит бермаслик лозим деб ҳисобламоқдалар. Лекин олимлар бир фикрда якдиллар: Император Чин Шихуандининг мақбараси замин тарихига тегишли жуда муҳим маълумотларни «бағрида сақламоқда» ва у очилмаган, ўрганилмаган тақдирда ҳам шу давргача топилган мақбараларнинг энг ажобтовури бўлиб қолади.

Агар археологлар аскарларнинг терракот ҳайкаллари билан «овуниб» мақбарага тегмасалар, Чин мамлакатининг енгилмас қўшини неча асрлардан кейин ҳам императорига содиқ қолиб, унинг ҳаловатини сақлаб қолишга эришган бўлади.

Мавлуда ҚОСИМОВА
хориж матбуоти асосида тайёрлади.

ЯХШИЛАР ГУЛШАНИ

Фозил қори Ёсин ўғли СОБИРОВ

32. ИНСОННИ СИЙЛАГАННИ ОЛЛОҲ СИЙЛАЙДИ

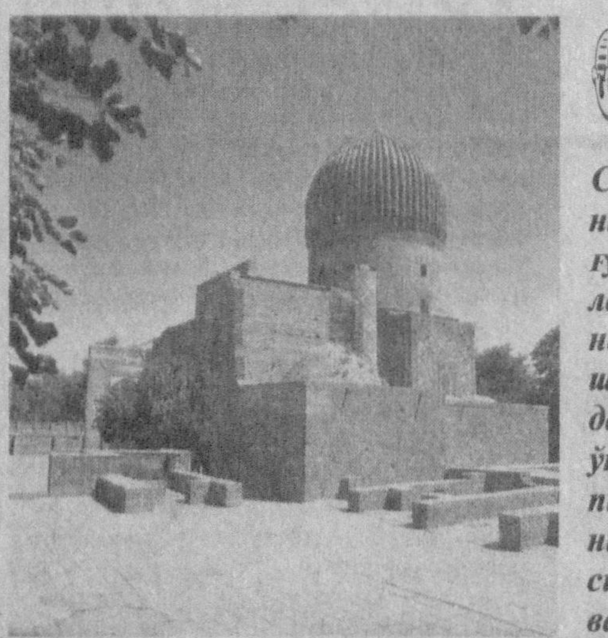

Сарвари олам айтганлар, «Ҳар бир нарсанинг, дарднинг, касалликларнинг, бошқа ғам-ғуссаларнинг давоси бор. Лекин шу нарсаларни келтирмайдиган садақани қилиб юринг». Садақанинг махфийси яхши. Буни тушунган мусулмонлар, бойлар, ғанийлар ўша даврдаги саҳобаларимиз, улардан кейин яшаб ўтганлар атайин кўзи ожиз камбағални топиб садақа беришардики, неча пул берилганини, ким томонидан берилганини билмасин, деб. Ёки фақир, мискинни ухлаб ётган вақтида ёнига ташлаб кетишаркан.

Ўша камбағал фақиру мискин, ночорларнинг юрадиган йўлини пойлаб туриб, атайин ерга ташлаб қўйишаркан, садақани. Ҳатто шундай қилишаркан-ки, садақа олган киши ўзи билмай қоларкан, бу ёрдам қаердан келиб қолганини. Оллоҳ бергандек йўлдан топиб турар-кан-да.

Баъзан беш-олти тангага зорланиб қоладиган кишилар ҳам учрайди. Ана шундайларга беринг садақани, бой бўласиз, Оллоҳ топганингизга барака беради. Юз ҳисса, минг ҳисса етказади. Берган одам ҳеч қачон камбағал бўлиб қолганмас, бунга ишонинг.

Муҳаббат, ихлос, иймон бўлсин. Бизда закот беришда ҳам ҳалол бўлмайдиганлар бор. Миллион-миллион бойлиги бор-у, беш-олти минг сўм беради. Бўлди.

Закот ҳам садақа, кўпроқ етим-есир, майиб-мажруҳ, фақиру мискинларга берилади. Бор мол-мулкингизни ҳисоблайсиз. Ишлатилмаётганини, сотса бўладиган, йиғиб қўйилган пулми, молми шуни ҳисоблаб, қирқдан бир бўлагини закот сифатида берасиз. Бизни кўп ишларимиз закоту садақага бепарво бўлаётганимиздан рўёбга юз тутмайди. Кўпгина хайрли ишларни хўжакўрсинга қиламиз. Одамларга билдириш, кўз-кўз қилиш учун қиламиз. Данғиллама масжидлар солиняпти, шунга сармоя ажратиб, ҳаракат қилиб, қуриб бораётганларга минг раҳмат, Оллоҳ тилакларини берсин. Бир маҳаллада иккита, учта масжид солиняпти. Одамлар ҳашар билан, шахсий жамғармаси билан соляптилар. Лекин шу маҳаллада мактаб, боғча, шифохона йўқ. Бор бўлса ҳам хароб бўлиб ётибди. Худди шу маҳаллада қанча ночор, ёрдамга муҳтож оила бор. Уларга ёрдам беришни ҳеч ким ўйламайди.

Одамни азиз билинг, одам билан обод бўлади ҳар бир жой. Одамни ўқитишни, илм олишини ўйланг. Борингиз бўлса ана шу томонларга ҳам садақа қилинг. Айрим олимларимиз, мударрисларимиз, уларнинг ўқувчилари, шогирдлари оила, бола-чақа дардида, тирикчилик дардида вақтинча бозорма-бозор юришибди, ана шуларга ёрдам беринг. Масжидингизга, ё уч қават иморатингизга нақш беришу, ортиқча зеб беришдан наф йўқ. «Камбағалга берилган бир дирҳам садақа, юз дирҳам бўлиб Оллоҳдан қайтса, толиби илмдан, ўқийман, олим бўламан, деб юрганга, унинг устозига берилган бир дирҳам садақа минг дирҳам бўлиб қайтади», - дейдилар Пайғамбаримиз. Чунки, Ислом динининг давомчилари, халққа маърифат берадиганлар, тараққиётни белгилайдиганлар, бу дунёни обод қиладиганлар илмли кишилардир.

Илмлик, илм истагида бўлган одамларнинг ҳолидан хабар олиб туринг. Лекин бундай қилинмайди. Нега? Агар толиби илмга, мударрису олимларга садақа этиб, уларнинг ҳолидан хабар оладиган бўлса, ҳеч ким билмайди-да. Баланд, катта қилиб, иморат қуриб қўйса, ё масжид қуриб, нақшинкор қилиб миллионлар сарфласа, ўтган ҳам сўрайди, кетган ҳам сўрайди: «Буни ким қурган?» деб. Ичида одам борми, йўқми, бу одамларга хизмат қиляптими, йўқми, бу билан ҳеч кимнинг иши йўқ. Одамларга хизмат қиладиган нарса бу - илм, меҳр-шафқат, оқибат. Пайғамбаримиз айтадилар, «Берган бир дирҳам садақангиз сизга бундай деркан, - «кичкина эдим, катта қилдинг, мени қоровуллаб юрардинг, энди мен сени қоровуллаб юраман. Мен душман эдим, ўзингга дўст қилдинг. Фоний эдим, абадий қилдинг, оз-оз эдим, кўп қилдинг».

Расулиллоҳнинг бу сўзларига қулоқ тутинг, биродарлар. Юз сўм садақа бердингиз дейлик, ана шу юз сўмингиз кучга эга бўлди. Юз сўмни ёнингизда сақлаб юрардингиз. Энди Оллоҳ шу садақа туфайли ҳар балолардан сақлаб юради. Берган садақангиз юз сўм эди. Оллоҳ юз сўмингиз ўрнига минг сўм, ўн минг сўм қилиб қўйди. Оллоҳ уни орттиряпти. Бошқа нарсага сарфлаб юборилса, йўқ бўлиб кетарди. Уни садақа қилиб берганингиздан кейин, энди у пул аъмолингизга абадий ёзилиб қолди. Пайғамбаримиз мана шуни таъкидламоқдалар.

Расулиллоҳ яна айтдилар: «Бир мусулмон иккинчи мусулмоннинг қорнини тўйғазса, сув берса, меҳмон қилса Оллоҳ таоло уни дўзах ўтидан узоқлаштириб юборар экан».

Бу ишларни савоби шундаки, садақадан баҳраманд бўлган одам, сизни дуо қилади.

САХОВАТДАН КЎНГИЛ МУНАВВАР

Фарғона вилояти касаба уюшмаларининг Кенгаши ўтган йили табиий офатдан зарар кўрганШоҳимардон қишлоғи аҳолисига 220 минг сўмлик моддий ёрдам кўрсатди.

Савдо ходимлари уюшма қўмитаси томонидан ўнта кам таъминланган оилага 12 тонна кўмир бепул етказиб берилди. 190 тонна кўмир, 120 тонна қишлоқ хўжалик маҳсулотлари қишлоқ аҳолисига имтиёзли нархларда сотилди. Шунингдек, шоҳимардонлик еттита кам таъминланган оилаларга қўшимча ёрдам пуллари берилди.

Шоҳимардон ҳудудидаги мактаб ўқувчиларини бепул ўқув дарсликлари билан таъминлаш мақсадида эса 355 минг сўм маблағ ажратдилар, - деди Фарғона вилоят касаба уюшмалари Кенгаши раиси Қаюм Дадабоев «Туркистон-пресс» мухбирига. - Шунингдек, «Фарғонавилоятгаз» ва вилоят «Сувоқава» ишлаб чиқариш бирлашмалари кам таъминланган 20 нафар оиланинг газ ва сув учун пул тўловларини ўз ҳисобларидан қоплашни зиммаларига олдилар. Вилоятдаги енгил саноат тизими корхоналари эса эҳтиёжманд оилаларга ўзлари ишлаб чиқарган 200 минг сўмлик маҳсулотларни совға қилдилар. Боғча тарбияланувчиларига эса бир-биридан чиройли ўйинчоқлар ҳадя этилди.

«Ўзбекнаво» гастрол - концерт бирлашмасининг Фарғона вилоят бўлими санъаткорлари қишлоқ аҳолиси учун хайрия концерти уюштирди.

«Туркистон-пресс»

ҲАЁТ САБОҚЛАРИ

РАҲБАРДАН ҲОЛ СЎРАБ КИРУВЧИ ҲАМ БОР ЭКАН

Хизмат юзасидан бир ташкилотга борган эдим. Мўлжалланган ишларни ниҳоясига етказиб, ташкилот раҳбари, танишим Холматжон билан бир саломлашиб чиқмоқчи бўлдим.

Қандоқ кутиб оларкин? Кўришмаганимизга анча бўлган, бунинг устига катта амалдор бўлса, деб кўнглимдан ўтказдим.

Қабулхонада кўп ҳам кутмадим. Каминани кўриб Холматжон ўрнидан туриб, очиқ чеҳра билан кутиб олди. Қўймай юқорига ўтказиб ўзи қуйидаги ўриндиққа ўтирди. Ҳол-аҳвол сўрашдик.

- Келинг ака, хизмат, - деб сўради Холматжон.

- Хизмат йўқ. Шундай бир кўриб, ҳол-аҳвол сўрай деб кирдим.

- Раҳмат ака. Уй ичилар тинчми, ака-укалар қалай? Ҳаммалари соғ-саломатми?

- Раҳмат, ҳаммалари кўнгилдагидек.

- Сизни кўриб жуда хурсанд бўлдим. Болалигимни эсладим.

У шу алфозда гапириб туриб, яна нима хизмат бор деб қўйди. Мен хизмат йўқлигини яна бир бор қайтардим. Шунда Холматжон кўзларимга синчковлик билан қараб, ака тортинманг нима хизмат билан келдингиз, деди охирги марта.

- Идорангизга келган эдим, ҳамма ишларни бекаму кўст бажардим. Энди шу ерга келиб, сизни кўрмай кетсам одамгарчиликдан бўлмас деб кирдим.

Холматжон ўрнидан туриб қўлларини кўксига қўйиб. - Эй ака, сизга минг раҳмат, - деди самимий оҳангда. - Мени ҳам холис кўргани келадиган одам ҳам бор эканку. Биласизми мана шу амалга ўтирдиму, энг яқинларим, жигарлариму, ошна оғайниларим ҳам мени фақат ишлари тушса кўргани келишадиган бўлиб қолишди. Сизга раҳмат, бир уйга келинг, - дея қучоқлашиб хайрлашди.

ЮЗ КИШИНИНГ ТУСИНИ БИЛГАНДАН, БИР КИШИНИНГ ИСМИНИ БИЛ

- Адангни исмлари нима, - гапга солдим тили чиққан жиянимни.
- Исмлари Адажон, - деб қўл мушакларига имо қилиб қўйди.

- Мен сендан адангнинг исмларини сўраяпман.

- Айтдим-ку, Адажон деб.

- Хўп, майли дейлик, бўлмасам менинг исмим нима?

- Тоғажон.

Давранинг тўрида ўтирган Саломат бувим биз томонга қараб жилмайиб қўйдилар-да. Болага имкони қадар ҳар кимнинг ва жамики жисмларни ўз номи билан аташни ўргатинглар, деб бошларидан ўтган воқеани ҳикоя қилиб бердилар:

- Олти ёшларда бўлсам керак, жойлари жаннатда бўлгур ойим раҳматлик келинойим билан менга, тоғорада қовурдоқ қилиб бериб икки-уч кун илгари кўзи ёриган холамни кўриб келинглар, деб юбордилар. Бешёғочдан Чорсуга пиёда кетдик. Мўлжалга етиб келгач, ҳамма эшиклар бир-бирига ўхшаганлигидан холамнинг уйларини топа олмадик. Гузардаги чойхонага бордик. Мен ичкари кириб елкасига сочиқ ташлаб олган, катта тоғорага сув солиб чойнакларни зўр ҳафсала билан ювaётган чойхоначидан:

- Амаки, холамнинг эрлари - поччамнинг уйларини айтиб беролмайсизми, деб сўрадим.

Чойхоначи табассум билан, - холангнинг эри - поччангни исмлари нима, деб сўради. Мен, наҳотки у киши шуни ҳам билмаса деб, ҳайрон бўлиб, холамнинг эри поччам-да, дедим.

- Ундай бўлса, холангнинг исми нима?

- И-е, шуни ҳам билмайсизми? Холамнинг исми хола бўлади-да.

Басавлат чойхоначи шоп мўйловини у ёққа, бу ёққа силаб қўйди-да, мийиғида кулиб йўқ билмас эканман, деди.

Кўчага чиқиб, қидиришда давом этдик. Қўлимиздаги юкимиз оғир. Чарчаб гузарга қайтиб яна кириб чойхоначидан сўрадим. У яна елка қисди. Хулласи калом шомга яқин уйга холамнинг эрлари поччамни ҳеч ким танимас экан, топа олмадик, - деб чарчаб қайтиб келдик.

Кейинчалик билсам холамнинг эри поччам худди шу чойхоначининг ўзи экан. Агар катталар эътибор бериб, ўз вақтида поччам ва холамнинг исмларини ўргатишганда, афандининг ишини қилмаган бўлармидик, - деб кулиб қўйдилар. Шундан донолар айтган бўлса керак-да:

Юз кишининг тусини билгандан,
бир кишининг исмини бил, деб.

Омонулла МУТАЛОВ.

ДУНЁ. ШУ КУННИНГ ҲОЛАТИ

МЕМУАР ТАҚДИМОТИ

Россиянинг биринчи Президенти Борис Ельциннинг эсдаликлар битилган китобининг тақдимоти бўлди. Китобда ўша вақтда кенг жамоатчиликка ошкор қилинмаган сиёсий, ижтимоий ҳаёт, кадрлар масаласидаги ва қатор бошқа масалалар бўйича мамлакат раҳбарияти қабул қилган қарорларнинг сабаблари ва моҳияти қизиқарли тарзда баён қилинган. Эсдаликда ўша вақтларда юқори лавозимларни эгаллаган Лебедь, Степашин, Примаков, Чубайс, Коржаков, Березовскийлар нима учун ишдан олинганликлари-ю, нима сабабдан сиёсат оламида унча таниш бўлмаган Кириенко ҳукумат бошлиғи қилиб тайинланганлиги ва бошқа шахслар ҳақида ҳам сўз боради.

ИНҚИРОЗ ДЕБОЧАСИ

Кечадан бошлаб Москва-Душанбе шаҳарлари орасида қатновчи поездлар ҳаракати иккала томондан тўхтатилиб қўйилди. Бунга Қозоғистон ҳукуматининг ўз ҳудудидан поездлар ўтишига йўл қўймаганлиги сабаб бўлган. Остона ҳукуматининг бу қарорга келишига эса Тожикистоннинг Қозоғистон ҳудуди темир йўлидан фойдаланганлиги учун ўз вақтида ҳақ тўламаганлигидир. Бу воқеа куни кеча Евроосиё иқтисодий ҳамжамиятига бирлашган давлатлар орасидаги инқирознинг дебочаси эмасмикан?

«MAHALLA»НИНГ ҲУШЁРЛИК МАСЛАҲАТЛАРИ

ЎЙҚУГА ҚАРШИ ЎЙҚУ...

Бугун автомобилни бошқариб кетаётганда бирдан уйқу ўз таъсирини ўтказа бошласа, нима қилиш мумкинлиги ҳақида сўз юритамиз.

Албатта, автомобилни бошқариб кетаётган вақтда ухлаш ёмон нарса: биринчидан - бемалол ухлай олмайсан, иккинчидан...: худо асрасин. Шу боисдан уйқу билан турли усулларга таяниб курашиш зарур.

Уйқуга қарши биринчи чора бу қуритилган non (сухари)дир. Чунки, қанчалик ғайритабиий туюлмасин, тунда олис йўлга сухари олиб чиқганингиз маъқул. Нима учун дейсизми? Ган шундаки, оғиз мускулларининг куч билан ишлаши бош миясига қон боришини кўпайтиради. Чайналаётган сухариларнинг товуши ҳам таъсир этади ва бунинг устига қорнингиз ҳам оч қолмайди.

Энди иккинчи усул - «айланма йўл». Агар сиз кўзлаган манзилга асосий йўлдан ташқари бошқа бир айланма ва ўнқир-чўнқир йўл ҳам олиб борса ўша йўлдан юринг. Нимага дейсизми? Чунки рулни кўпроқ буриш ва тезликни ўзгартириш охир-оқибатда ухлаб қолишингизга йўл қўймайди. Тўғри ва текис йўлдан юриш эса бир маромда бўлгани учун одамнинг уйқусини келтиради. Ва, албатта, сухарилар олишни унутманг.

Уйқу билан курашнинг синовдан ўтган ва унутилаётган яна бир усули: машинангизнинг ойнаси очиқ бўлиб, салонга шамол кириб турсин. Агарда иситгич ишлаётган бўлса, уни ўчириб қўйинг ва шундан сўнг оёқ кийимингизни ечиб, автомобилни яланг оёқ бошқаринг. Биринчидан - совуқ ҳавонинг оёққа келиб урилиши бу унчалик ёқимли нарса эмас. Бундай ноқулайлик эса ухлаб қолишингизга йўл қўймайди. Иккинчидан - оёқ тагида тананинг барча системаларига таъсир этувчи турли рецепторлар, нуқталар шу қадар кўпки, уйқу ҳақида сиз батамом унутасиз.

Ва, ниҳоят, рул устида ухлаб қолмасликнинг энг ишончли усули - ўз уйингизда, ўз тўшагингизда ухлашдир.

Маслаҳатчи
Мухторжон ТЎХТАМИРЗАЕВ

АЛЛОМАЛАР ҲАЁТИДАН

Абдулқодир ХАЙИТМЕТОВ

***

Одатда бойлигига, мол-мулкига қараб солиқ тўлаш ҳамма учун расм эди. Аммо баъзан камдан-кам одам бундан мустасно бўлган экан. Шундайлардан бири машҳур шоир, «Шоҳнома»нинг муаллифи Абулқосим Фирдавсий бўлган экан. Адабиётшунос олим Низомий Арузий Самарқандий «Мажмаун-наводир» китобида ёзилишича, шоир «Шоҳнома»ни ёзаётган вақтда Тус ҳокими Қутайба унга яқиндан ҳомийлик қилиб, уни моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаб турган. Энг муҳими, у Фирдавсийни барча солиқлардан озод эттан. Бу эса Фирдавсийга жуда катта ёрдам бўлган. Низомий Арузий унинг ҳаётда камдан-кам учрайдиган ишига ниҳоятда юқори баҳо берган ва ушбу асарида бу хусусда қуйидаги гапларни ёзган:

«Тус ҳокими Ҳуйаййи Қутайба шунчалик яхшиликлар кўрсатдики, Фирдавсийни барча солиқлардан озод қилди. Шунинг учун унинг номи то қиёматгача боқий қолади ва келажак подшолари ҳам унинг номини зикр этадилар» (Низомий Арузий Самарқандий. Нодир ҳикоятлар. Т, 1985, 48-саҳ.).

***

Навоий яшаган даврда давлат солиқларидан вақтинчалик озод қилинган яна бир кимса Абдураҳмон Жомий бўлган. У 1477 йили ҳаж сафарига чиқар экан, подшоҳ Султон Ҳусайн Бойқародан икки йилга барча солиқлардан озод қилишни сўрайди. Унинг бир йиллик тирикчилик харажатлари 50 минг кумуш пул бўлганини кўз олдимизга келтирсак, унинг мол-мулки, даромади ўзига етарли бўлган. Подшоҳ эса пирининг илтимосини тўла қондирган, унга ҳатто бошқа енгилликлар ҳам туғдирган. Шу билан бирга бу ўша давр ижтимоий-сиёсий ва маънавий ҳаётида катта воқеа бўлган.

ҚАРЗИНИ УНДИРГАНДАЙ БЎЛДИ-ЁВ

Мен кунларнинг бирида машҳур шоиримиз Ғафур Ғулом билан бирга ишлаб, ўлтириб, кун кеч бўлганини билмай қолибмиз. Ўша куни Ғафур аканикида ётиб қолдим. Эрталаб нонушта қилиб ўлтирар эканмиз, бир-икки меҳмонлар ҳам келиб қолди. Улар билан ҳол-аҳвол сўрашга ҳам улгурмай, эшик қўнғироғи жиринглади. Қарасак, солиқчи йигит экан, уни олдимизга бошлаб кирди. У ўлтирар-ўлтирмас, бир пиёла чой ичишга ҳам улгурмай, Ғафур акага:

- Домла, солиқларни тўламабсиз. Ер солиғини ҳам, уй солиғини ҳам, - деди қовоғидан қор ёғилиб.

Ғафур ака айбини дарҳол тушуниб, унга яхши муомала қилишни афзал кўрди ва солиқни тўламаганининг сабабини жиддий изоҳламоқчи бўлди:

- Жўжа бирдай жонман ука. Кўриб турибсан. Болалар ёш. Бирининг оёғига керак, бирининг бошига. Буларнинг қорнини тўйғазишнинг ўзи бўлмайди. Тўлаймиз, ука. Тўлаймиз.

Чиндан ҳам бу вақтда Ғафур аканинг болалари ёш, улар ҳаммаси мактабда ўқишар эди. Лекин Ғафур ака солиқни тўлолмаслик даражасида ҳам эмас эди. Бу кўпроқ хаёлдан кўтарилиши, ёддан чиқариш туфайли юз берган эди.

Солиқчи йигит ҳам бўш келмади:

- Тушунаман, акажон. Тушунаман! Ҳаммасини бир варакай тўлаш қийин бўлса, бўлиб-бўлиб тўласангиз ҳам бўлади-ку! Кўплар шундай қилади. Давлат кассасига ҳар кварталда пул тушиб турса бўлди бизга.

Ғафур ака бу томонини ўйламаган экан, дарҳол унинг айтганларига рози бўлди!

- Бундай қилиш хаёлга келмабди, ука. Раҳмат сенга! Эртагаёқ биринчи, иккинчи кварталникини тўлаб қўяман. Хотиржам бўл! - деди.

Солиқчи йигит донолик билан айтган таклифини катта бир шоир қабул қилганидан ичида хурсанд бўлди ва кетишга тайёрланиб, рухсат сўради. Ғафур ака баланд овоз билан:

- Худо омадингни берсин, ука. Ишларинг ўнгидан келиб, касбдошларингнинг сардори бўлгин! Бизга ўхшаган солиқни ўз вақтида тўламайдиган акаларингга ҳам Худо инсоф берсин! - деб Фотиҳа ўқиди.

Бундай фотиҳадан шу пайтгача лоақал бир жилмайиб қўймаган солиқчи йигит ростмана кулиб юборди ва ўрнидан туриб, эшикка йўл олди. Ғафур ака эса унинг орқасидан, хуш табассум билан қўл силкиб:

- Қарзини ундиргандай бўлди-ёв, укам! - деб қўйди.

МУНАЖЖИМЛАР ТАЪБИРИ

ҲАФТАНИНГ ИККИНЧИ ЯРМИДА

<u>Қўй</u> (21.03-21.04). Ҳафтанинг ўрталаридан бошлаб ишингиз юришиб кетади. Бундан ташқари чоршанба ва жума кунларида моддий рағбатларга эга бўласиз. Шунингдек, ҳафта мобайнида кўнгилли харидлар қиласиз ва яқинларингиз билан муносабатларингиз яхшиланади.

<u>Бузоқ</u> (22.04-20.05). Ҳафта ўрталарида ёқимли харидлар қиласиз ҳамда моддий рағбатларга сазовор бўласиз. Шанба куни бирон-бир зиддиятга дучор бўлишдан эҳтиёт бўлинг.

<u>Эгизаклар</u> (22.05-21.06). Ҳафта бошларида бошланган бироз чарчоқ ўтиб кетади. Кейинги кунларда ҳаммаси изга тушади. Ҳафта ўрталарида хушхабарлар тинглайсиз. Якшанба куни дам олиш билан андармон бўлиб, бизнес соҳасидаги ишларни унутиб қўйманг.

<u>Қисқичбақа</u> (22.06-22.07). Ҳафта ўрталарида айрим масалаларда (соғлиқ, ўзаро муносабатлар) муаммоларга дуч келишингиз мумкин. Ҳафтанинг охирларига бориб кайфиятингиз яхшиланади. Ва, ниҳоят якшанба куни молиявий аҳволингиз яхшиланади.

<u>Арслон</u> (23.07-22.08). Ҳафта ўрталарида моддий қувватингиз ошади. Жума куни ҳар қандай ҳолатда ҳам ўзингизни хотиржам тутишга ҳаракат қилишни маслаҳат берардик. Шанбада хушхабарлар тинглайсиз. Якшанба кунини оила даврасида хуш кайфиятда ўтказганингиз маъқул.

<u>Паризод</u> (23.08-22.09). Чоршанба куни бизнес ва молия соҳасида ишларингиз юришади. Ҳафтанинг иккинчи ярмида маҳбуб ёки маҳбубангизнинг кўнглини олишга кўпроқ ҳаракат қилинг. Дам олиш кунларида асабингизни бузмасликка интилинг.

<u>Тарози</u> (23.09-22.10). Пайшанбада хушхабарлар эшитиб қувонасиз. Ва, ниҳоят, жумада моддий аҳволингизни яхшилаб олиш имкони туғилади. Дам олиш кунларида мириқиб ҳордиқ чиқарганга нима етсин?

<u>Чаён</u> (23.10-22.11). Ҳафтанинг шанба кунига бориб, молиявий имкониятингиз яхшиланса ажаб эмас. Дам олиш кунларини осойишта муҳитда ўтказишга ҳаракат қилинг.

<u>Ўқотар</u> (23.11-21.12). Ҳафтанинг иккинчи ярмида вазият яхшиланади. Молиявий имкониятингиз ошади. Ушбу кунларда ўзингизни уринтирманг, дам олишга ҳаракат қилинг.

<u>Тоғ эчкиси</u> (22.12-19.01). Ҳафта ўрталарида кайфиятингиз яхшиланади. Лекин дам олиш кунларига бориб, янада толиқиш юз бериши мумкин. Бу сизни меҳнат таътилига чиқиб, дам олишга даъват этаётган бўлса ажаб эмас.

<u>Қовға</u> (20.01-18.02). Ҳафта бизнес ва молия соҳасида сизга яхши ваъдалар бераяпти. Айниқса, чоршанба ва шанба кунлари бу жиҳатдан қулай. Ҳафтанинг жума кунида ишингизда унум ва барокат сезилади. Дам олиш кунларини ҳам яхши кайфиятда, табиат бағрида ўтказишга интилинг.

<u>Балиқ</u> (19.02-20.03). Ҳафта сиз учун хайрли келади. Ҳафта ўрталарида хушхабарлар тинглайсиз. Ҳафта охирларида ишингиз анча унумли бўлади. Дам олиш кунларида толиқиш юз бермаслиги учун ўзингизни кўпам қойитманг.

БОШҚОТИРМА

у	м	а	е	н
н	в	д	и	т
о	р	(от)	а	с
м	н	н	а	қ
.	в	о	и	д

Катакдаги ҳарфларни от юриши билан ўқиб чиқсангиз Ҳадиси шарифни биласиз. (От ҳар бир катакда) бир марта юриши керак.

Тузувчи С. БАДАЛБОЕВ.

MAHALLA ga
Ўзбекистон "МАҲАЛЛА" хайрия жамғармасининг нашри
обуна бўлиш учун ҳеч қачон ҳали эрта деб ўйламанг.

MAHALLA
Ўзбекистон "МАҲАЛЛА" хайрия жамғармасининг нашри

Бош муҳаррир: Чори ЛАТИПОВ

Таҳрир ҳайъати:
Шуҳрат ЖАЛИЛОВ
Ибpоҳим РАҲИМ
Расул РАҲМОНОВ
(Бош муҳаррир ўринбосари)
Рустам ҚОСИМОВ

Масъул котиб:
Аслиддин БЎРИЕВ
Навбатчи:
Олим БЕГАЛИЕВ
Саҳифаловчи:
А. ЮЛДАШЕВ

IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди, офсет усулида босилди.
А-2, 2 босма табоқ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси, Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41.

Буюртма Г-640
Топширилди—20.30